

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLO
XX. évf. 54. sz. 1943 március 7 vasárnap

Előfizetési ár: havonta 3.80 P, negyed-
évre 11.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 16 fillér, vasárnap 30 fillér.

A szociális haladás Magyarországon

Az ellenséges külföldi propa-
ganda vakmerő kedvteléssel,
minősíti Magyarországot „feud-
ális országnak” és minden
alap nélkül azt állítja, hogy a
szociális viszonyok terén elma-
radottak vagyunk. Ismerjük
már ezt a gramfonlemezt még
a trianoni időkből, sőt az első
világháború éveiből, mikor ha-
sonló hamis és valótlan állita-
sokkal rontották a magyar
nemzet hítelét külföldön.

„Merészen kell rágalmozni,
mindig ragad valami”. Ügylát-
szik ezt a ravasz és sötét elvet
követi az az ellenséges hírverés,
mely az utóbbi időben újra ki-
kezdte hazánkat és kedvezőtlen
színtben állítja be a külföldi köz-
vélemény előtt.

A tények szolgálnak legjobb
cafolatul, de ezeket a tényeket
nem szabad véka alá rejteni.
Eppen azért szívesen látjuk azt
a most megjelent tanulságos
összeállítást, mely arról számol
be, hogy milyen előre jutott
Magyarország a szociális hala-
dás útján. Beszámol ez az össze-
fogó mindazokról a szociális
intézkedésekről, melyeket a ma-
gyar törvényhozás az utolsó 20
évben igen nehéz körülmények
között alkotott, melyekkel sok
esetben a nagy nyugati államo-
kat is megelőzték a szociális al-
kotások terén. Pedig a trianoni
békeparancs következményei sok
lehetőséget elzárak előlünk. Az
ügynevezett utódállamokat töm-
ték pénzzel és olcsó kölcsönök-
kel az antant hatalmak, míg
minket gazdasági-gúzsba kötö-
tek.

A mezőgazdasági szociálpoli-
tika kifejezésre jutott már 1920-
ban, amikor a földreform több
mint egymillió hold mezőgazda-
sági területet adott át kismembe-
reknek és kétszáz ezer házhelyet
juttatott a mezőgazdasági la-
kosságnak. A birtokpolitika to-
vábbi fejlesztése már közel más-
félmillió holdat, a magánpar-
cellázások több mint négyszáz-
ezer holdat, az utóbbi években
ismét közel félmillió holdat juttat-
ott a kismembek kezébe. A
védelem intézménye a legne-
hezebb időkben félmillió föld-
művelő egzisztenciát mentett
meg. Magyarországon a birtok-
állomány nagyság szerinti meg-
oszlása mindinkább a kisbirtok
felé tolódik, ami legvilágosabb
cafolata a feudális vádagnak.

A munkásvédelem terén büsz-
kén hivatkozhatunk arra, hogy a
munkások kötelező biztosítása
málok már ötven évvel ezelőtt
életbe lépett, a gyermekmunka
szabályozása terén pedig az eu-
rópai országok között az első
voltunk. Hogy a magyar szoci-
álpolitika sohasem ismerte a
munkanélküli segély rendszerét
az éppen a sajátos magyar lel-
kiségekben keresendő, amely
munka nélkül sohasem kívánt
élni. Más vonalon, különösen a
nagy munkanélküliség idején,
annál nagyobb erőfeszítések

BEVEZETIK A MARGARIN-FOGYASZTÁST DEBRECENBEN IS

Honvéd seregtestek Kurszk környé- kén sikeres elhárító harcokat vívtak

A nagy téli csata újabb dicsőséges magyar legyvertényei váltak ismeretessé A kubáni hídfőnél megsemmisült két szovjet hadosztály — Az arcvonal középső szakaszán továbbra is sikertelenül támadott a szovjet Berlini vélemény a finn kormány átalakításáról

A tegnapi, hétfői magyar
hadijelentés közli, hogy a szov-
jet elleni fronton egyes magyar
seregtestek részt vesznek a bol-
sevisták elleni elhárító harcok-
ban és kemény küzdelemben
feltartóztatták és késleltették
az ellenség előnyomulását.

A hadijelentéshez katonai
körökben még a következő ki-
egészítéseket fűzték:

Mint a legutóbbi napok hely-
zetismereteiből is kitűnik, a
bolsevisták elleni küzdő hadse-
regek a mozgó védelem had-
műveleteit általában befejez-
ték, s az ellenséges fő-támadá-
sok lendületének fokozatos le-
tomptítása után helyenként
már a kezdeményezést is a ke-
zükbe ragadták.

A szilárd védelembe átment
csapatok mind keményebben
hárítják el a bolsevisták előre-
töréseit, s ily támadás vissza-
veréséről emlékezik meg a mai
magyar hadijelentés is.

Az ellenség a Donec-arcvonal
békövetkezett kudarcának
ellensúlyozására, de meg azért
is, hogy a teljes olvadás be-
állta előtti időt kihasználja,
egyes helyeken még igen erős
és elkésereedett erőfeszítéseket
fejt ki. Így Kurszk környékén
is folytatja támadásait. Ezek-
ben a harcokban vívtak az em-
lített magyar seregtestek a
németekkel együtt sikeres elhár-
ító küzdelmeket, amelyekben
súlyos veszteségeket okoztak
az ellenségnek.

A nagy téli csata eddigi ese-
ményeinek különböző mozzana-
itairól egyébiránt mind több
részlet válik ismeretessé. Ezek-
ből kitűnik, hogy a honvéd kö-
telékek a legtöbb helyen kivá-
lóan állták meg helyüket és va-
lóban önfeláldozóan küzdöttek.

Különösen kiemelik a Var-
gyassi és vitéz Horváth vezér-
őrnagyok, valamint harcsoport
parancsnokai, Loskay, vitéz
Szügyi és Muzsaj ezredesek,
továbbá Keserű alezredes veze-
tése alatt harcoló csapatokat.
Az említett parancsnokok, va-
lamint ezek vezérkari főnökei,
Kásár és Chemez vezérkari őrnagyok
nemesek kiváló vezeté-
sükkel, hanem személyes bá-
torságukkal is kitűntek. Szám-
talan esetben szerveztek új és
új küzdő csoportokat és mind-
dig a legveszedelmesebb helyek-
re állva mutattak személyes
példát is alárendeltjeiknek.

Az időjárás az évszakhoz
képest enyhe. A hőmérséklet
fagyponthoz közel mozog.

A KELETI ARCVONAL HELYZETÉRŐL

az „Interim” a következő képet
adja:

Német harci kötelékek nagy-
szabású és erőteljes akciói a déli
arcvonal mindkét szárnyán most
már két további szovjet roham-
hadsereg sorsát pecsételték meg.
Ezzel lényegesen növelték az
eddigi eredményeket. Amilyen
arányban megszilárdították,

vagy megtisztították a német
műveletek ezt a kaukázusi és
ukrajnai térséget, ugyanolyan
mértékben teljesen szétverték a
nyugat felé irányuló szovjet
hadmozdulatokat. Eközben a
bolsevisták olyan veszteségeket
sz szenvedtek, hogy az erősen súj-
tott kötelékek maradványai
messzemenően elvesztették moz-
gási képességüket, amelynek
esalhatatlan jele, magatartásuk
a donecmenti új német állások-
kal szemben, ahol az ellenség
pénteken jelentéktelen és helyi-
leg elhatárolt előretörésre szorít-
kozott a folyó területére. A Ku-
báni hídfőnél a harcok súly-
pontja továbbra is a laguna-
vidéken volt. A bolsevisták vá-
ltozatlannal negatív eredménnyel
megismételték azt a kísérletüket,
hogy a német állások északi
szárnyára ütést mérjenek. Itt a
legutóbbi 10 nap harciban leg-
alább hat szovjet hadosztály és
három dandár teljesen felmor-
szolódott, vagy a legsúlyosabb
esetben a német rohamcsapatok
1900 bolsevista holttestet szám-
láltak meg, közülük a 77. szov-
jet lövészhadosztály parancsno-
kát, a 38. szovjet hadsereg sorsa
megpecsételtnek tekinthető.

A Mius melletti német állások
előtt, valamint onnan északra
a szovjet csapatok erős tüzérségi
előkészítés után előrevitt táma-
dásokban vereséget szenvedtek.
Ugyanez a sors érte azokat a
gyengébb szovjet gyalogos és
utászoztagokat, amelyek a

szomszédos Donec-szakaszon a
folyón át próbálták óvatosan
előbbre jutni. Egyébként az arc-
vonal közelében levő szlavjan-
szki térség megtisztítása a Char-
kovtól délre eső területig most
már sikeresen folyamatban van.
Egy bevetésre előrehaladó lég-
elhárító üteg közben elfogta a
41. szovjet gárdahadosztály törz-
sét. A gárdahadosztály csapatai
a Popov-hadsereggel megsemmi-
sültek, Charkovtól délre német
vadászoztagok harcra kényszeri-
tették az ellenséget, amely ne-
héz fegyverei hátrahagyásával
rendezetlenül kelet felé menek-
ült. A szomszédos harci terüle-
ten a 3. szovjet páncélos had-
sereg már jelentett körülzárása
a megsemmisítési harcokkal be-
fejeződött. Megsemmisült az a
hadsereg, amelyet eredetileg
szintén arra szántak, hogy több
más válogatott kötelékkel együtt
végrehajtsa az áttörést Ukrajná-
ban.

A FINN KORMÁNY ÁTALAKÍTÁSÁT

Berlinben minden különösebb
megjegyzés nélkül vették tudom-
ásul. Berlinben meg vannak
győződve arról, hogy Finnor-
szág magatartását a Szovjet
Unió elleni háborúban a kor-
mány átalakítása nem érinti.
Az új finn kormány alapvető
szovjetellenes beállítottsága és
a kormányban képviselt új em-
berek személye Berlinben nem
támaszt kétséget ebben a tekintet-
ben. Az új finn kormány
ezért német politikai körökben
szíves fogadtatásra talált,
olyan fogadtatásra, amely
megfelel a német-finn fegyve-
res barátság jellegének.

A Wilhelmstrassen propaga-
dafógnak minősítették a
helsínki kormányalakítással
kapcsolatos angol-amerikai
visszhangot, s ezzel kapcsolat-
ban az angol-amerikai sajtónak
Finnország ellen intézett fenye-
getőzéseit és figyelmeztetéseit.

Ha Washington és London
most alkalmasnak találja az
időpontot arra, hogy a finn né-

történet munkaalakalmak biz-
tosítására.

A trianoni megcsönkítés ide-
jén a magyar állam több mint
száz szociális problémát oldott
meg, vagy legalább is megoldás
felé vitt. A súlyos pénzügyi vi-
szonyok között nagy gondot
okozott a tisztviselőkérdés ren-
dezése, mikor az „utódállamok”
ezrelével tették át a határon a
magyar tisztviselőket, de mégis
rendeződött ez a probléma. A
szociális intézmények egész sora
létesült, az OTI, az OTBA, a
LÁB és legújában az ONCSA,
mely utóbbiról bátran állíthat-
juk, hogy példa nélkül áll Euró-
pában. Már a kezdet is nagyszé-
rű eredményekkel járt és a szo-
gény nagycsaládú emberek sz-

reit juttatta hajlékhoz, megél-
hetéshez magyar módra, kertes
lakásokat nyújtva a nagy csa-
ládoknak. Szólhatunk a magyar
adópolitika szociális vonatkozásai-
ról és párhuzamot vonhat-
unk azok között a szociálpolitika
között, amiben például a román
uralom alatt és után az erdélyi
területek részesültek. Csak egy
jellemző és hozzánk közeleső
példa: Nagyvárad városa a ro-
mán uralom utolsó évében 25
ezer pengőt fordított szociális
célra, a visszatért Nagyváradon
egy év alatt 1 millió 873 ezer
pengő jutott szociális célra.
Ehhez nem kell kommentár.

Hogy Magyarországon a szoci-
ális fejlődés megvan, az lea-
gadhatatlan tény és nincs né-

lünk egyetlen ember sem, aki
ennek a fejlődésnek útjába
akarna állani, sőt minden hazá-
ját szerető ember a legnagyobb
örömmel látja, ha széles népre-
tegek felemelkedésére újabb és
újabb alapok létesülnek.

Magyarország igenis a szoci-
ális haladás útján van, hiába
igyekszik a tényeket meghamis-
ítani a külföldi ellenséges propa-
ganda.

Reméljük, hogy előbb utóbb
a tényeknek mégis nagyobb
propagatív ereje lesz, mint a
hamis hírverésnek. Es akkor
majd a most rosszul tájékozód-
ott külföld is meglátja az igaz-
ságot és a valóságot.

TOKES FOTO
MŰVÉSZI KÉPET KÉSZÍT

pet propagandaszöveggel rávegye a bolsevizmus elleni élet-halál harcának felállítására és a szovjet követelések elfogadására, német részről rámutatnak arra, hogy a szovjet egyetlen követelése sem lenne súlyo-

sabb annál, mint az, ami Finnországra várna egy vereség után.

Egyébként Berlinben az angol-amerikai mesterkedésre adandó választ a finn népre bízzák, amely hősies ellenállást fejt ki a bolsevista áradattal szemben.

HADIJELENTÉSEK

Keleti szárazföldi harcok

46. számú magyar hadijelentés

A honvédezerkar főnöke közli: Egyes magyar seregektek a bolsevisták elleni, elhárító harcokban résztvéve, kemény küzdelemben feltartoz-

tatták és késleltették az ellenség előnyomulását. E harcok folyamán csapataink hét harcokot kilőttek.

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnoka közli:

A kubáni hídfő északi arcvonalán pénteken lezáródtak a harcok az 58. szovjet hadsereg átkarolására harcra kényszerítve a kötelei ellen. Két szovjet hadosztályt teljesen megsemmisítettünk, néhány másikat pedig erősen megléptünk.

A csapataink több mint ezer foglyot ejtettek. Nagyszámú fegyveren és járművön kívül 69 gépjárműt, valamint 250 géppuskát és gánávetőt zsákmányoltunk. Az ellenség különösen súlyos veszteséget szenvedett emberben. Vesztesége még fokozódott azáltal, hogy igen sok menekülő szovjet katona elpusztult a kiáradó mocsarak vidékén.

Az Azovi-tenger és Kurszk közötti vonulón arcvonalon pénteken csupán helyi jelentőségű

harcok voltak. A Donec középső részétől nyugatra eső terepek és a Charkovtól délre eső területek az ellenségtől való megtisztogatása tovább halad előre. Több szétugrasztott ellenséges csoportot megsemmisítettünk.

Az arcvonal középső szakaszán pénteken is sok ellenséges támadást hűsítettünk meg. Sztaraja Russza mellett és attól délre az ellenség erős tüzéséggel, páncélos és csatárepülőgéppel támogatva újabb támadott, de újra és újra véres kudarcot vallott. 31 páncélos kocsi maradt állásaink előtt.

Az északi vizeken a német harci repülőgépek rajtaütöttek egy ellenséges hajókaravánra. Egy 6000 tonnás kereskedelmi hajót elsüllyesztettek, egy másik nagy hajót pedig megrongáltak.

Nyugati légiháború

Egy angol repülőkötelék pénteken este támadást intézett Nyugat-Németország ellen. A lakosságnak veszteségei vannak, különösen Essenben. — A lakónegyedekben és köz-

épületekben a robbanó és gyújtó bombák súlyosabb kárt tettek. Éjszakai vadászepeink és a légi haderő légvédelmi tüzei elöltek 15 támadó bombázó-repülőgépet. (MTI)

Eszakafrikában és a Földközi-tengeren

Német hadijelentés: A tunézai arcvonalon csak gyengébb, helyi jelentőségű harci tevékenység folyt.

Az olasz főhadiszállás közleménye:

A tuniszi arcvonalon nem történt említésre méltó esemény.

A német vadászrepülőgépek légi harcokban öt ellenséges repülőgépet lőtek le. A február 26-tól március 6-ig ejtett foglyok száma 2500, ebből 52 tiszt.

A német bombavetők megtá-

madtak egy több hajóból álló karaván, amely Tripoliztól északnyugatra fel halad. Három gőzöst, összesen 26.000 tonna tartalommal elsüllyesztettek, két másikat 13.000 tonna tartalommal megrongáltak.

Egy olasz tengeralattjáró Rino Eriker sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt elsüllyesztett egy torpedórombolót és megtorpedózott egy, a Földközi-tenger középső részén haladó hajókaravánhoz tartozó gőzöst. (MTI)

Tüntetés egy spanyol moziban amerikai film bemutatásán

Madrid, márc. (Interinf.) Az egyik sevillai filmszínházban egy amerikai film bemutatása alkalmával a nézők heves tiltakozó tüntetést rendeztek. A diákok tüntettek Amerika és Anglia ellen, eljénzték a Kék-hadosztályt és Gibraltár visszavételét követelték. A rendőrség kénytelen volt közbelépni.

Sámuel Hoare, aki jelenleg éppen Sevillában tartózkodik, az angol nagykövet és mások, akiket kifejezetten ebből az alkalomból hívtak meg, nem jelentek meg a bemutatón. Az amerikai filmbemutatót követő éjszaka az Egyesült Államok konzulátusi

épületének homlokzatára angol-amerikaiellenes röpírásokat ragasztottak ki. (MTI)

Osszeül a véderő-bizottság

Budapest, március 6. A képviselőház véderőbizottsága március 10-én, szerdán délelőtti 10 órakor összeül.

Sztalin — tábornagy

Helsinki, március 6. (Német Távirati Iroda.) Mint a moszkvai rádió jelenté, Sztalin kinevezték a Szovjet-Unió tábornagyává. (MTI)

KOLOZSVÁR ÉS DEBRECEN

A közelmultban hallatták szavukat városunkban az erdélyi írók a „Hítel” estjén. Még félünkbe esengenek a kolozsvári egyetemi énekkar műsorának dallamai is, még elgyönyörködik szemünk abban a művészi hídban, melyet az ő debreceni szereplésük épített ki a völggyökeres magyar kultúra e két régi fellegvára között. Kolozsvár és Debrecen... Elgondolkodunk a két néven és megelevenedik előttünk a magyar mult. Látjuk a szabad Erdélyt, mely Mohács után a veszendőbe ment magyar humanizmus és renaissance mentővára lesz. Fejedelmel magasra emelik a nemzeti függetlenség zászlaját és egyenrangú félként szövetkeznek a nyugati hatalmakkal. — A magyar Alföld közepéből, a törökidőszak századaiból bátyaként emelkedik ki Debrecen is. Ilyen kitartó reformációban nyert hite mellett, magyar polgárságot nevel falai között egyedüli városként az országban. Kollégiuma a tudományt és a nemzetet, a népet és a hitet szolgálja 400 éven át.

Idézzük most egy percre a debreceni Kollégium, a debreceni egyetem árnyékában a kolozsvári kultúra, a kolozsvári egyetem multját és jelenét. Kétféle kalauzunk az Erdélyi Tudományos Intézet könyve lesz, melyet Bisztray Gyula, Szabó T. Attila és Tamás Lajos szerkesztésében „Erdély magyar egyeteme” címen nemrégiben adtak volt ki. Az egyetemi gondolat útját az erdélyi tudományos életben az első szerkesztő szakavatott tolla vázolja fel. Az egyetem gondolata több mint háromszáz éves multra tekint, amikor 1872-ben a Ferenc József Tudományegyetemben végre testet ölt. Erdély önálló fejedelemségé alakulása óta el virtualis képe: protestáns és katolikus magyarság egyaránt hordozója a nagy eszmének. Bathory István 1581-ben Vilnában kelt alapítólevelével a jezsuiták kolozsvári iskoláját egyetemi rangra emelte s az egy negyedszázadon át Erdély egyik legkitűnőbb művelődési központja lett. Az idők viharában a XVII. század elején elpusztult. A XVII. században a kalvinista kollégiumok emelkednek főiskolai rangra s a bibliaolvasó fejedelmek pártolják az irodalmat és a tudományt. A magyar líra külföldi akadémiákat is látogatnak, viszont Bethlen Gábor híres német tanárokat, köztük a legjobb német barokk költőt, az irodalom reformátorát, Opitz Mártont is megnyeri gyulafehérvári főiskolája számára. A híres iskola örök büszkesége Apácai Cseri János. Elsőnek foglalja össze magyar nyelven a tudományok összességét „Magyar Encyclopaediájában. Besenyei előtt egy évszázaddal sikra száll a magyar nyelv jogaiért s a maga személyében megteremtő az első európai értelemben vett széles látókörű magyar tudós fogalmát. Egy felállítandó egyetem pontos tervét dolgozza ki, de terve csak jámbor óhaj marad. Fiatalon, tragikusan ragadja el a halál... A XVIII. század megint a katolikuságnak kedvez: a jezsuita egyetem felújul, majd a piaristák veszik át a vezetést. A kalvinizmust Bod Péter képví-

seli méltóan, aki a magyar tudományos akadémia eszméjét veti fel. 1784-től kezdve közel egy századig ismét nincs egyeteme Kolozsvárnak, de van magas kultúra Erdélyben, hogy a sok nagyság közül csak a Bolyaiakra és Körösi Csoma Sándorra utaljunk!

Az Erdélyi Tudományos Intézet könyvében főleg erdélyi tudósok szólnak azután a kolozsvári egyetem alapításáról, működéséről, román felelősről és feltámadásáról. Az ifjú egyetem mindjárt olyan férfiakat tudott nemcsak a magyar, hanem az európai tudományosságának adni, mint Brassai Sámuel, Meltzl Hugó, Böhm Károly és Pauler Ákos. S vajjon miért nem érvényesültek? Miért fűződik a legtöbb esetben gondolataik elsőségének híre mások nevéhez? Miért nem lehetett a magyar tudományt az ő nyomukon még magasabbra emelni? Fájdalmas nagy kérdések. A felelet csak az lehet: az egyes, bármily kiváló, nem teremthet kultúrát. Ahhoz

a közösség kell, elődök és tanítványok szakadatlan sora s hiányzott nálunk majdnem mindig s hiányzik sajnos még ma is.

Tanulságosak azok a fejtegetések is, melyek a román megszállás éveit vázolják ilyen objektíven, ilyen gyűlöletmentesen hangon csak magyar ember lehet. Ahol minden ok megvan rá, hogy méltó harag vegye a tenort, csak józan kritika hallunk egy fiatal, tapasztalatlan és kapzsi nép kísérletéről, hogy magának a magaskultúra külső és belső feltételeit gyorsan megteremtse. Amikor a kibővítés ideje eljött, a Végzet ítélt és Erdély egyeteme újra magyar lett. Ilyen magasrendű szempontból csak az írhethet sok felett, aki érzi a lényegét. Ilyen megértő csak az lehet, aki mögött gazdag mult van és tenger tapasztalat. Aki nem fáj a jövőtől, mert érzi értékét.

Ehhez a mély tanulsághoz vezetett el az erdélyi egyetem gondolatnak és Erdély magyar egyetemének története.

Győr 200 éves jubileuma

Győr város közönsége tegnap ünnepelte 200 éves jubileumát annak, hogy Mária Terézia 1743-ban szabad királyi város rangra emelte. A törvényhatóság diszközgyűlésén Polnicsky Lipót főispán megnyitja után báró Apor Vilmos megyéspüspök, a bizottság örökös tagja mondott ünnepi beszédet. Válfó István dr. h. polgármester előterjesztésére elhatározta a diszközgyűlés, hogy a jubileum em-

lekt maradandó alkotásokkal haza és a város javát szolgáló intézményekkel örökíti meg. Ezután Szanyi Mersze Jenő kultuszminiszter a kormányzó vezetését töltöcsölte. Rámutatott arra, hogy a történelem folyamán Győr egyik útközpontra volt Keletnek és Nyugatnak. Egyaránt védte Kelet és Nyugat érdekeit. A diszközgyűlés hódolt tisztelettel az intézett Kormányzó Urunkhoz.

P. Kiss Szaléz:

Hősi heytállásra van szükség

A Hivatásszervezet értelmiségitagozatának előadássorozata tegnap folytatódott. Zoltán Pál mondott megnyitót, amelyben hangzott, hogy optimistáknak kell lennünk.

Ezután P. Kiss Szaléz ferences plébános emelkedett szóra. — Mult előadásában felvázolta a ma emberére leselkedő veszedelemeket, az eltömegesedést, a laicizálódást, a megdöbbentést, a demoralizálódást és végül a forradalmat. Ezekkel szemben fel kell vennünk a küzdelmet. Jozan humanizmust, krisztusi individualizmust sürgetett, amelyek a tömegesedés és a laicizálódás ellen-szerei. Legyünk egész emberek, mert minden bajunk a félelmekek sokaságából származik. Az önálló, teljesértékű emberegyedek Isteben találkoznak. Ezek nek az embereknek aztán lehetlenség lesz demoralizálódni. Az ilyen emberek nem fognak megdöbbenni a rájuk váró bajoktól, ellenkezőleg orvosolni fogják őket. Hősi heytállásra van szükség bármily lesz. A magyar mindig is többre becsülte a heytállást, a becsületet hősi halált, mint a becsületlen életet.

Erre a heytállásra hozott fel megrázó példát P. Kiss Szaléz, egy rendtársának a példáját, akit Debrecenben ápolnak. A fronttól most tért haza, két lába lefagyott, amputálni kellett, öt ujját lefagyott, amputálni kellett. Ilyen állapotban azt kérdezte az őt meglátogató pátértől:

— Péter, megadja-e Isten nekem a kegyelmet, hogy így láb nélkül és megfagyatkozott ujjakkal szolgáljak Nekik?

A demoralizálás ellen legyen apostoli hitünk és tűzünk, de ez

az apostoli tűz ne menjen nyugat felé és kelet felé, maradjunk itt, a Kárpátok medencéjében és először magunkat erősítsük. Egy nemzet nem indulhat meg addig a hódítás útján, amíg belsőleg meg nem erősödik. A forradalommal szemben kemény ellenállás szükséges: Szent István földjén még egy forradalom nem lehet.

Heytállásunkban két vezérünk legyen. Egyik szeretett Kormányzó Urunk, a másik a magyar szent korona. Ők vezessenek bennünket egy jobb jövőbe.

P. Kiss Szaléz beszéde nagy hatást keltett. Ezután Vida István központi főtisztár mondott beszédet, amely gyakorlati síkon kapcsolódott P. Kiss Szaléz mondanivalójába.

Dr. Klemt Frigyes professzor előadása

Tegnap délután a Német Tudományos Intézetben dr. Klemt Frigyes professzor tartott előadást „A világkép változása az emberi gondolkodásban” címmel. Dr. Heybey Wolfgang igazgató üdvözölte az előadót.

Klemt professzor előadásaiban kiemelte Kopernikusnak, 400 évvel ezelőtt elhunyt nagy középeurópai tudós jelentőségét, aki ki merete mondani, hogy nem a föld, hanem a nap a kozmosz középpontja. E tétele ellenhatásaként léptek sorompóba az emberi szellem hatalmas alkotói, hogy bizonyítsák az örök emberi lélek értelmiségességét, a heytállást, a heytállást. Ezzel a heytállással szemben Klemt professzor Eckerhárd mester szavaival fejezte be előadását: „Istennek szükébe van ránk!”

Meteor Mozgó műsora
Vasárnap délelőtti 11, déli 1, délután 3, 5, 7 órakor. Hétfőn és kedden 5, 7 órakor. MACYAR VIGJÁTÉKI Kaeagósti Maly Gerő, Vaszary Piri, Ania Suli, Hajmássy
Lesz, ami lesz

Vigszínház mozgó
Ma és holnap a legszívemarkolóbb svájci világfilm.
ÉDESAPÁM
Megelőzik a legújabb híradók.

Hunorária Filmszínház
Vasárnap és hétfőn!
Karády--Jávör
katonai és igazságszerelési filmje
Opiumkeringő
Előadások: vasárnap és hétfőn 3, 5, 7 órakor.

Apo. lo. n. msz. n. n. az
Ma és hétfőn utoljára:
Csaladunk saegyene
KEDDTŐL az élet legérdekesebb problémája, elfelejtett és egy nő a multját orvos beavatkozására?
Az éjszaka lánya

Papir-íroszer-könyv
szakmában szakképzett segédet, vagy eladónót felvesz
Ecker Kálmán
BUDAPEST, Vas-utca 12 sz.

A hadbavonultak családtagjainak gondozása Debrecenben

A családlátogatók értekezlete

Egyre többen vannak Debrecenben, akik a hadbavonultak családjainak látogatását vállalják, tudva, hogy ezzel hazánk iránt való kötelességünknek tesznek eleget. A családlátogatók tegnap délután népes értekezletet tartottak a MANSZ helyiségében, melyen Gera Katalin szociális gondozónő adta meg az útmutatásokat a látogatóknak és hívta fel figyelmüket olyan problémákra, melyek eddig esetleg elkerültek figyelmüket.

Szólt arról, hogy a hadbavonultak családjainak gondozása alkalmával egyik cél az anyagi helyzet kivizsgálása, esetleges segítség, a másik a családok érdekvédelme s a harmadik a kedélygondozás.

Nagy tér nyílik a segítségre a családok érdekeinek megvédésével kapcsolatban. A távollevő családtag helyettesítése itt a cél. Ha férjünkéről van szó, melyet napszámmal elvégeztetni

nem áll az otthonmaradottaknak módjában, a levéltek szávesen állnak rendelkezésükre. Ilyen munkák lehetnek például tető vagy kerítésjavítások, gyümölcsfák gondozása, stb.

A beteg vagy munkaképtelen édesanya helyettesítését a debreceni cserkészleány csapatok vállalták. Nagyon sok esetben van a családoknak jó tanácsra szükségük. A Szociális Ügyosztály 10. számú szobáját kell az érdeklődőknek felkeresniük minden nap reggel 8-10 óráig.

A továbbiakban kifejtette Gera Katalin, hogy hősies magatartást kell belenevelni az otthonlétükbe, akik büszkének legyenek arra, hogy férjük, édesapjuk, testvéreik magyar népünkért, hazánkért küzd.

A családlátogatók legközelebbi értekezlete március 19-én délután 11 órakor lesz a MANSZ helyiségében.

DEBRECZEN 3. OLDAL 1943. III. 7.

Kovács László hozta össze és tanította be, de más tekintetben is megnyilvánul sokoldalú tehetsége. A táj- és népkutató csoportunk szép sikere, eredményes munkája pedig dr. Bakó Elemér tanárságát érdeme.

Turul Légo tan. oiyam

A Turul Szövetség Attila B. E. szombat este u. n. „nemzetvédelmi tábor” tartott. A belső élet védelmét szolgálja az elméleti és gyakorlati légo kiképzés is. E célból mikházi Kovács Tibor egy. vezér a Légo-talmai Liga elnökségétől u. n. Turul Légo Tanfolyam engedélyezését kérte. Nagy József rendőrfőtanácsos a jelentkezést örömmel fogadta, az engedélyt megadta. A bajtársi egyesület újabb szép hazafias vállalkozása ilyenképpen valóra válik. A tanfolyam f. hó 17-én veszi kezdetét. Négy napig tart este 7 és 9 óra között s arra más bajtársi egyesületek bajtársai jelentkezhetnek írásban az Attila B. E. vezerségénél Kossuth u. 43.). Az oktatói tisztelet az egyesület főelőzsmestere, a Légo Liga kiváló főoktatója: Lovász János látja el.

K. SZABÓ JÓZSEF alvezér bejelentette, hogy a Turul Diéta előadására Antal István nemzetvédelmi miniszter betegsége miatt nem jöhetett el. Egyébként a közbejött Követő-tábor miatt a Diéta megtartását április hóra halasztották.

Galaczy Katalin Debrecen hőlygatornász-bajnoka

Oláh Katalin az ifjúsági bajnok. Nagy érdeklődés mellett rendezték meg a piarista gimnázium tornatermében Debrecen város hőlygatornász-bajnokságát. Galaczy Katalin megérdemelten nyerte a bajnokságot, nagyjúsági bajnok Oláh Katalin lett. Nagy sikere volt a kézszer gyakorlatoknak, melyeket Debrecenben most mutattak be. Részletes eredmények:

Ifjúsági összetett: 1. Oláh DE-AC 47.9. 2. Lőrinczy Sári DTE 46.9. 3. Vörös DTE 46.0. 4. Lőrinczy Irén 45.9.

Felnőtt, összetett: 1. Galaczy Katalin DTE 56.8. 2. Tóth Magda DTE 56.7. 3. Kiss Mária 56.7. 4. Kiss Anna 56.5.

Szerenként. Ifjúságiak. Műszab: 1. Oláh 9.5. 2. Lőrinczy S. 9.3. 3. Afonyi 9.2. Gerenda: 1-2. Oláh, Lőrinczy 9.5. 3-4. Lőrinczy Irén, Vörös 9.2. Talaj 1. Oláh 9.6. 2. Lőrinczy S. 9.5. 3. Kiss Éva 9.4. Kéziszer: 1, 2, 3. Vörös, Afonyi, Lőrinczy S. Oláh 9.5. — Szekrényugrás: 1. Oláh 9.8. 2. Lőrinczy I. 9.5. 3-4. Vörös, — Afonyi 9.2.

Felnőttek. Műszab: 1. Galaczy 9.6. 2. Kiss M. 9.5. 3-4. Tóth, Kiss A. 9.4. Gerenda: 1-2. Kiss A., Galaczy 9.5. 3-4. Tóth Kiss M. 9.4. — Felemás korlát: 1. Kiss M. 9.5. 2-3. Kiss A., Tóth 9.4. Talaj: Galaczy 9.8, Tóth 9.6 3-4. Kiss A., Kiss M. 9.4. Kéziszer: 1. Galaczy 9.8. 2-3. Kiss M. Tóth 9.5. — Lóugrás: 1. Galaczy 9.7. 2-3. Kiss A. Tóth M. 9.4.

Sáry István detektívet visszahelyezték a debreceni rendőrkapitánysághoz. Hosszú éveken át teljesített szolgálatot Debrecenben Sáry István detektív, aki értékes, fáradhatatlan munkásságával, bravurozsaival a bűnügyi osztály egyik kitűnő tagjának bizonyult. A szerb megszállott területek visszafoglalásakor Újvidékre vezényelték, később át is helyezték és új munkahelyén is nagyértékű munkát fejtett ki. Sáry István most visszahelyezték a debreceni rendőrkapitánysághoz és visszatéréseivel a bűnügyi detektívcsoporthoz egy kiváló, sok tapasztalattal rendelkező detektívet nyert vissza.

„Katonadolog” című igen érdekes regény kapható lapunk kiadóhivatalában. — Ara 80 fillér.

Finn tudósok Magyarországon

A magyar kultuskormány meghívására május második hétfőjén mintegy 12 tagú finn tudósokból, egyetemi tanárokból és társadalmi kiválóságokból álló kulturális küldöttség látogat Magyarországra. Finn vendégeink körülbelül egy hetet fognak nálunk tölteni és tartózkodásuk idejéért Budapest s a vidéki egyetemi városok között fogják megosztani.

A finn vendégek látogatása alkalmával a magyar- finn kulturális vegyesbizottsági tárgyalások is előreláthatólag megtartottak lesznek.

A Budapest Székesfővárosi Képtarban (gróf Károlyi palota) finnugor néprökönsági kiállítást rendeznek és ennek megnyitási időpontja — a tervek szerint — finn vendégeink budapesti tartózkodásával esnek egybe.

Debrecen közegészségügyi állapota

Övintézkedések a kiütéses tifusz ellen.

A város közigazgatási bizottság ülésén a február havi közegészségügyi viszonyokról dr. Gaertner István m. kir. tisztifőorvos számolt be.

Gümőkórban 16, rák miatt 8, szív- és értelegében 29 ember halt meg. Jelentéséből kiemelkedik a gyermekhalálozások heveny javulása. Az egyéven aluli korban 14 csecsemő halt el, ez az életveszélyesek 7.8 százalékának felel meg. Az előző hónapban 8.1 százalék volt ez az arány. A múlt év februárjában pedig 11.3 százalék halt meg tehát a mostani helyzet lényeges javulást mutat a csecsemő halandóság terén. Hevenyfertőző betegségekben senki sem halt meg. Hastífusz 2, Vörheny 43, diftéria 35 vérhas 1. Malária kettő.

Kiütéses tifusz betegség 49 esetben fordult elő. Az előző hónapban 7 kiütéses tifusz beteg volt. A 49 közül meghalt február hónapban 1 beteg. A kiütéses tifuszos betegeket azonban nem a város intézményeiből kerültek ki.

A szükséges övintézkedéseket a város lakossága érdekében a tisztifőorvosi hivatal megtette. Lakásfertőtlenítést egyéb fertőző betegségek miatt 94 esetben 203 helyiségben hajtottak végre. 441 személyt tetvetlenítették.

Nagy gondot fordítanak az óvodák és iskolák ellenőrzésére is februárban 79 óvodás és 459 iskolás gyermeket vizsgáltak felül.

A tüdőgondozó intézet is szépen működik, 23 orvosi tanácsadás és több mint 1200 szűrővizsgálat történt, a tüdőbeteg otthonban 25 egyént ápoltak.

Az őszi vetések jól teleltek

Vitéz Kovács Lajos m. kir. gazdasági felügyelő a mezőgazdasági helyzetről a következő jelentésben adott tájékoztatást a közigazgatási bizottság ülésén: Az őszi vetések ezideig általában jól teleltek. Fagykár vagy kármentes számot év mértékben jó ormlás sehol sem fordult elő. A korai vetések helyenként ritkák és megbokrosodtak és megereődtek. Az október közepén vetett búzák már egyenletesen keltek és kelőleg meg tudtak erősödni. A novemberi vetésű búzák ugyancsak kikeltek.

Az őszi repcék legtöbb helyen felhószak, még az őszi szárazság következtében. Több esetben hiányos kelés miatt a repcét ki kell szántani.

A hónap második felében amikor meleg napsütéses idő és erős éjszakai fagyok váltották egymást, az őszi vetéseknél a felfagyás veszélye megvolt. Ennek előfordulását és mérvét azonban megállapítani nem lehetett és a talaj kellő mérvű megszikkadása után henger alkalmazásával az esetleg előfordult felfagyások ellensúlyozhatók lesznek.

A hónap végével ugyancsak megindultak a kerti munkák és ezzel kapcsolatban melegágyak készítése. A melegágyakat több helyen már be is vetették.

Az állatállomány kondíciója az általános takarmányozási nehézségek miatt gyenge.

A „családi” sörös üveggel kiverte elientele 32 fogát

A debreceni törvényszék elé került Bodnár István lókupec Goda Imre nevű társával együtt. A vád szerint tavaly nagyobb mulatozást rendeztek az egyik vendéglőben és italozás közben összeveszték Berkesz Imre lókereskedővel, akire Bodnár rátámadt egy családi sörösüveggel, melyben még sör is volt. Az üveggel olyan erővel vágta szájba Berkeszt, hogy annak 32 fogát kiverte. Az üveg feneke a súlyos ütéstől levált és a közelben ülő Molnár Józsefné arcába esapódott és véresre sebezte.

Bodnár ellen egyrendbeli súlyos testisértés és egyrendbeli gondatlanságból okozott testi-

sertés miatt indult meg az eljárás. A bíróság elítelte egyhónapi fogságra. Goda, aki egy pálcával tevékenykedett az épület jelenetnél, 50 pengő pénzbüntetést kapott.

Farsangi vásár a Svetitsben

Ma délelőtt fél 10 órakor nyílik meg a Svetits tornatermében a Svetits tanítónőképző farsangi vására, amely délután 6 óráig lesz nyitva. A vásáron a leányok igen sok ügyes, ötletes és szép holmit állítanak ki. A tornateremben délután fél 5 órai kezdettel vidám, farsangi előadást rendeznek. — A farsangi vásár és előadás bevételét a sebesült honvédeknek adják.

Debreceni és hajdúsági diákok az országos táj- és népkutató pályázat nyertesei

A múlt év folyamán az Államtudományi Intézet táj- és népkutató osztálya kírta másodszor pályázta át a középiskolák részére. A beérkezett 79 műből a 100 pengős első díjat a debreceni kollégiumi tanítóképző „Ecsedi István” táj- és népkutató csoportja nyerte, második és harmadik a hajdúnánási és a debreceni ref. főgimnázium csoportja lett.

Az egyéni első díjat Kovács László debreceni ref. tanítóképzős nyerte, aki „Édesanyám népdalkincse” című az édesanyja által ismert 281 népdalt jegyezte le, azonkívül „Debrecen-nyúlasi gyermekjátékok” c. is benyújtott egy érdekes értékes gyűjteményt. A második és harmadik helyezésen Szathmáry Károly és Komlóssy Lajos debreceni és Kalapos Sándor nánási diákok osztoztak. Igármány Zoltán nánási diák a nánási boszorkánypercek, lidércek, táltsók, garabonciásokról szóló néphit adatait gyűjtötte össze. Harang Péter tanítóképzős a bal-mazújárósi babonákról szer-

A debreceni tanítóképzőnek az országos pályázaton szerzett első helyével és Kovács László sikerével kapcsolatban kérdést intéztünk Török Tibor tanítóképzőintézeti igazgatóhoz, aki a következőket mondotta:

— Kovács László IV. éves tanítóképzős egyik legkiválóbb növendékünk. Értékes, örekvő, képzett, olvasott, sokoldalú fiatal tehetség. Egyszerű családból származik, édesapja az egyetemi gépház alkalmazottja, nagy családot tart két keze munkájával, hatan vannak testvérek Kovács Lászlóék, kin lakik a család a Nyúláson. Mikor észrevettük Kovács László nem mindennapi és több téren megnyilvánuló tehetségét, az intézet felkarolta, behozta bentlakónak és az internátusba felügyelő diáknak. Bakó Elemér egyetemi tanárság irányítása mellett két éve foglalkozik táj- és népkutatással és tavaly is első díjat nyert. Mostani pályázati anyagán egész nyárór dolgozott, rengeteg népdalt összeírt, nagyrészt édesanyjától szerzett anyagot. Van egy furulya-zenekarunk, azt is

Zsolnai és Besztercei
cserépkályhák, kandallók
 nagy választékban kaphatók.
 Rendeles előtt tekintse meg mintatermemet, melyben nagyszámú felállított legdivatosabb és fűtéstechnikailag legjobban megoldott kályha és kandalló között választhat.
Gönczy Gábor
 kályhámester, Monti ezredes-utca 3. Telefon szám 38-96.
 Atrakás, tisztítás, javítás.

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután és este Mária főhadnagy. Hétfőn este: Szerencsetánc. — (Propaganda munkáselemlés). Kedden este: Mária főhadnagy B) bérlet.

Mária főhadnagy

Valahányszor hazafias tendenciájú operett kerül műsorra, mindig tartózkodó érzésekkel szemléljük az eseményeket, mert sohasem tudjuk, hogy ebben a könnyű műfajban a giccszerűség vonalán mit s hogyan kíván a szerző ponttirozni, hogy az olvasó hatásokon leírassa kéles értékű sikerét. Szilágyi László: „Mária főhadnagy” című operettje a sok selejese és erőszakolt operettek után hazafias tendenciájával azonban üdítően hatott, mert tiszta szándékú írói lendülettel vitte színpadra a magyar élet legesodáltraméltóbb idejét, a szabadságharc sok-sok magyar élet dicsősége, látott korát. Megelevenedik előttünk Kossuth, Görgey alakja s mi boldog örömmel álmódjuk vissza az illúziók megelevenítő varázslatában nemzeti létünk azt a legszebb korát, amikor fajtánk egy szent hevíleiben az önálló, független Magyarország szabadságának kivívásáért mint testvérek olvadtak egybe egy szent akarással. A kivételes sikerű librettó nemes vonalvezetése nevelő értékű s ebből tar almi értékben helytálló és invencióban is nagyvonalú muzsikát Huszka Jenő írt, amit mesteri módon hangszerelt Kardag alafestő színhatásokkal.

A darab címszerepét Kollár Lívia formálta megkapó művészi lendülettel. A Bécsben nevelkedett, de lelkében tántoríthatatlan magyar leány hol hősiesség magatartása vonzó hatásaival, hol szívmelegítő kedves lírájával tart fogva bennünket. Általában értékes eszközei játékaival értékes magaslata lendíti. Márk Géza elegáns hadnagyán csak tehetségének értéke tett túl s ha nincs is predesztinálva bizonyán szerepre, minden nehézségen átsegíté tudásfőlénye. Nagyvonalú alakítást nyújtott Erdész Irén Antonia szerepében. Meghatapodott játéka, szép éneke színteljes tetszéssel találkozott. Rajz János vitathatatlan művésze most is, mint annyiszor, vonzóerejű humorral nyilatkozott meg. Karkirózó készsége, remek táncdalok és táncotlélei robbanó sikert arattak. A szubrett szerepét Silli Manyi játszotta tehetsége értékes és vonzó hatásaival. Vitéz Molnár Iván férfias játékkészsége szívesen bontakozott ki. Kossuth alakját Zách János elevenítette fel. Hortobágyi Arthur Görgey szerepében nyújtott átlagon felüli. Kompóhy Gyula régi, szép időkre emlékeztető nagyvonalú eleganciája, tehetségének értéke nem tévesztette hatását. Kormos Ferenc egyéni humor. Selmezy Mihály kifogástalan játékképzése, Perényi Sári, Gál Manel, Sztay László Kardag tapasztalásokban megannyi tudása kifogástalan kelet nyújtott.

Selmezy Mihály rendezése ötletes, eleven és pergő. A színvonalas színpadképek őszinte tetszéssel találkoztak.

A zenekari Bakonyi Ödön kiemelt tudással vezette s hibátlanul kézben tartotta a darab zenei vezetését.

Tánciskolák

Schaff tánciskolájában, a „Koronában” minden csütörtökön, szombaton, félhétől vasárnap ótórától órákig.

Anda Géza zongoraestje

Nagy és őszinte siker jegyében zajlott le tegnap este az Arany Bika szálló dísztermében Anda Géza zongoraművész bemutatkozó hangversenye. A fiatal pianistában olyan kiváló művészi ismertünk meg, aki az első pillanattól magával ragadott bennünket s a lelkünket fogvatartó bűvöletvarázsának intenzitása nem csökkent tolmácsolásának egész tartalma alatt. Készségének és művészi ihletének káprázatos lendülete, kifejezéseinek újszerű csillogó fénye, játékképzésének kiapadhatatlan tárháza lenyűgöző erők. Hangszíneinek csodálatos szépsége, dinamikájának végtelenné látszó széles ívelésű skálája, a hangszerlehetőség tökéletes kiaknázása mind-mind arra vallanak, hogy ez a csodálatos készségű művész beérkezett a kivételezett sorokba. És ha az elmondottakhoz hozzávesszük, hogy tolmácsolásának lényegre

szert mondani való maguk hordják a szellemi átlényegülés magasrendűségét, kétségtelenül meg kell állapítani, hogy az elhivatottság igazi magaslátán áll. Anda Géza művészetét csak a legőszintébb elismerés illetheti. Műsorán Mozart, Schumann, Chopin, Debussy és Liszt, ráadásul még De Falla művei szerepeltek.

A közönség elragadtatásában többször kitapsolta a fiatal és láthatóan ön-udatos művészt, csak azt sajnálta, hogy Anda Géza a rádióadások terén szűkebbnek bizonyult.

FILM

VIGSZÍNHÁZ. „Edesapám” Az első svájci film erős francia hatásokat áruít el. A kényes témát finoman dolgozzák ki, van érdeklődés a drámai jelenetekhez, különösen a tárgyalás bővelkedik izgalmas jelenetekben. Néhány elsőrangú színészi munkát is látnak.

Táncoskomikus, aki filozófusokat olvas, a mosolyt a legszebb dolognak tartja az életben, de azért a magánéletben ritkán nevet

Beszélgetés Rajz Jánossal, a Csokonai színház művészevel, aki 18 évvel ezelőtt Debrecenben lépett először színpadra.

A debreceni színtársulat tagjai közül kevesen férkőztek olyan közel a közönség szívéhez, mint Rajz János, ez a nagyszerű, értékes művész, aki oszlopa minden előadásnak. A leggyengébb operettet is képes megmenteni remek humora, színpadképző ötletei. Ha már belép a színpadra, kúszban zug fel a „Jancsi” kiáltás, záporozik a taps és nevetés aranylik az arcon... Rajz János pazarló bőkezűséggel szórja szét estérő-estére a napjaink gonderhelt emberének valóságos feloldást, néhány órai gondtalan kikapcsolódást jelentő humort... Nem egy darabról hallottuk a közönség véleménynyilvánítása közben, hogy: „egyedül Rajz János volt érdemes megmozdítani”. Alakításai a legjobb értelemben vett fővárosi színvonalat jelentik, amint hogy ma Rajz János Latabárral együtt minden vitán felül kimagaslóan legjobb táncoskomikusa a magyar színpad színein. Sőt, lehet, hogy elfogultság részünkről, de mi valahogy emberibbnek, mélyebbnek, közvetlenebbnek érezzük Rajz János művészetét még a felszínesebb, „csacsakább” Latabárnál, a budapesti közönség népszerű Latyijánál is...

Milyen egy táncoskomikus „éleiben”, amikor nem vonja be alakját a rivalda patoközönye, a józan, nappali világítás mellett? Jökédvő gondtalan, vagy komoly, elmélyedő? Letesz színpadi egyéniségét a maszkkal és festékekkel együtt és kilép az utcára az ember, aki független a szerepektől? Ezekre a kérdésekre kerestünk választ, amikor a színházi kispadra letelepedtünk Rajz János mellé és nekiszeggettük kérdéseinket...

Csendes, végletesen rokonszenves és intelligens, komoly férfi így szerepen kívül Rajz János... Halkan mondja:

— Szükséges ez?... Nem kibúvás, vagy nagyképzés akar lenni ez a kérdés, de én színpadon át szeretek kontaktust fenntartani a közönséggel, nem nyilatkozatokban...

Nagyot sóhajt, aztán egy kis szomorúság bujkál hangjában, ahogy beszélni kezd...

— A közönség azt hiszi, hogy a színész magánélete más, mint

a másé... Én éppen olyan agyofáradt, törődött ember vagyok, amikor a munkámat elvégzem és lejövök a színpadról, mint más dolgozó ember. Aki átadja magát teljesen, testét, lelkét ennek a pályának, az nem is lehet más, mint egy fáradt, kimerült ember... Talán ezért nincs is különösebb magánéletem... Amikor hazajövök, fáradt vagyok és lefeleksem. Másnap újra kezdődik a próba, szereptanulás... Gondolom mindenki így lehet, aki százszázalékosan szereti elvégezni a munkáját...

— Ezért nem is járok társaságba... Ha lehet kitérek a meghívások elől, de néha ez lehetetlen udvariasság nélkül megtennem... Természetesen ahova hívtak, azt hitted, hogy szórakoztatni fogom a társaságot... Eddig mindig eszelőttak bennem...

— De a humort szereti azért, Jancsi, az életben is?

Felcsillan a szeme.

— Annál nincs jobb és szebb, mint mikor az ember nevetel és nevet. Nagyon szeretek nevetni és magam is nagyon szeretek nevetni... Ertem is a mosoly, a nevetés titkát, amit kevesen értenek az életben. Moziban olyan apró nuanszok megkacagatnak, amit más sokszor észre sem vesz... Nincs szebb ennél a világon...

— Különösen a mai időkben.

— Különösen...

— Mióta színész, Jancsi? — faggatjuk tovább.

— Tízennyolc esztendeje... Itt kezdtem, Debrecenben, Kardoss Géza társulatánál. Talán soknak tűnik a 18 év, de nem azt jelenti, hogy öreg vagyok, hanem azt, hogy gyerekkoromban kezdtem. 1924-ben volt, a „Dialógus asszony” c. operettben nagy orosz táncos volt. Szilágyi Márcsival, az akkori szubrettel. Aztán elkerültem innen, de Debrecenhez mindig visszatértem egy-két évi távollét után... Az utóbbi években szinte minden esztendőben, előbb, mint vitéz Tolnay, később, mint Beleznai Unger István társulatának tagja.

— Ha azokról a színészekről beszélünk, akiknek meggyőződésünk szerint a fővárosban lenne

DEBRECZEN 4. OLDAL

„Gyermek” Egyszerre 130 kópia munkáját végzi el a „RAPID” SUPER kézi kópiakészítő. A 22. század szenzációja! Munkája kézimunka. Minden minta köthető. Néhány óra alatt kópiát puóvert, bluzt, vagy ruhát. Kezelése egyszerű. Ára 5200 P. „RA-10” (98 tétel) ára 4840 P. Kérje a ismertetőt. Áralkalmazat kft., Budapest, IV., Sütő-utca 2. f. emeletet 3. Telefon: 188-366.

a helye, úgyszólván mindig szóba kerül Rajz János neve... Aztán a következő évben boldogan vesszük tudomásul, hogy mégis itt maradt, a miénknek. Hogy is áll ez az ügy, Jancsikám, a budapesti szerződéssel?

— Többször játszottam már Budapestben, legutóbb a nyáron is, sikerem is volt, szerettek is... Mégis vidéken tart az anyagi kérdés... Akárhogy vesszük, Budapestben énnekem csak elől kellene kezdeni, olyan gázzival, ami a fővárosi jóval drágább életben rosszabb helyzetet jelentene, mint amivel vidéken leszerződhetek, ahol beérkezett vagyok. Könykölni, direktorokat jární pedig nem tudok, nem vagyok „nappali” színész...

— Kezdetből táncoskomikus akart lenni?

— Igen, már mióta komolyabban vehető ez. Ugyanis már az iskolában készültem színész lenni és ott komoly drámákat tanultam be. Ma is betéve tudok jó néhány Shakespeare-szerepet: Hamletet, Rómeót... aztán Rosland Sasfőkjét.

Mit csinál szabad óráiban?

— Ritkán van szabad óráim. Ilyenkor pihenek, gondolkodom és olvasok... Szeretem a filozófusokat, a szépirodok közül is a filozófókat trók a kedvenceim, például Li Yutang, „A bölcs mosoly” szerzője. A filozófián át jut el az ember igazán a mosoly értékeléséig...

— Mi a legnagyobb vágya? — kérdeztük búcsúzóul a debreceni színház táncoskomikusát.

— Vágyam?... Amíg szegény anyám élt — mondja és mintha meleg, égető könnyecsképek szivárognának hangjában — addig szerettem volna egy kis családot, házat, hogy fel tudjam mutatni „ezt szerettem”. A Nagyerdőben lett volna, az anyám lakott volna benne... Most már ez is elmúlt — egy kis zokogás muzsikál hangjában finoman, szordinósan, alig észrevehetően. — Túl vagyunk rajta... Magamnak semmi különösebb vágyam nincs, az étellel szemben ritkán igénytelen vagyok. De ez, kérem, szerzőz dolog... Ezt talán ne is vigyük nyilvánosságra elé...

— Szóval a debreceni színház táncoskomikusa, akinek egy szavára meleg kacagások, mint fézsküröl elröppent színes madarak szállnak fel a nézőtérre, akinek egy-egy tánc után percekig zug a taps, egy szellemes bemozdásról hetekig beszélnek, az életben csendes, szomorú, fáradt ember, aki nem kér semmit az élettől, filozófusokat ol-

DEBRECZEN 4. OLDAL

„Gyermek” Egyszerre 130 kópia munkáját végzi el a „RAPID” SUPER kézi kópiakészítő. A 22. század szenzációja! Munkája kézimunka. Minden minta köthető. Néhány óra alatt kópiát puóvert, bluzt, vagy ruhát. Kezelése egyszerű. Ára 5200 P. „RA-10” (98 tétel) ára 4840 P. Kérje a ismertetőt. Áralkalmazat kft., Budapest, IV., Sütő-utca 2. f. emeletet 3. Telefon: 188-366.

vas, társaságban bájosan komoly... Így van?

— Tökéletesen... Találó és bizonyos mértékig rám is illik magamban igaznak is érzem a viccet, hogy egy szórakoztatólyen mámoros, jökédvő társaságok közepette feltűnik egy nagyon szomorú ember... Olyan rikoltó ellentétet képez a többiek lármás, rivalgó örömeivel szemben, hogy megkérdezik tőle:

— Miért olyan szomorú, amikor mindenki mulat, mindenki jökédvő?

Az illető fázosan összebb húzza magát, süggedten legyint és így válaszol:

— Komikus vagyok és ma szabad estém van...

Nálam is ez a helyzet a színpadon kívül, ha szabad napom vagy estém van, a magánéletemben hasztalan keresné valaki bennem a színészt, a szórakoztatót. Ilyenkor csak ember vagyok...

Mi pedig hozzátesszük: és megvalami, nagyszerű remek művész.

Előadás az aggteleki cseppkőbarlangról, Március hó 9 napján, kedden este 6 órakor

ismét tőrta előadás lesz a Déri múzeumban, aminek során a világ legnagyobb barlangosodájáról, az aggteleki cseppkőbarlangról tart saját készítésű színes felvételeinek bemutatásával beszámoló a barlang igen agilis és fáradhatatlan igazgatója, dr. Kessler Hubert. Az ő nevéhez fűződik a barlang felvirágoztatása. Kikötésbe helyezte dr. Kessler Hubert előadó azt is, hogy előadása során néhány képet bemutat a nemrég visszalért erdélyi hegyvidékek barlangjairól is.

A Józsi 119. számú m. kir. teli gazdasági tanfolyam ma délután tartja nagyszabású záróvizsgáját. Előzetesen reformális és katolikus istentisztelet tartanak. Csáky Béla m. kir. gazdasági felügyelő beszámol a teli gazdasági tanfolyamról, melynek vizsgáját Bence István művészeti vizsgabiztos nyílja meg. A hallgatók elméleti vizsgálata után az önképző gazdaköri díszközgyűlés következik.

Bangkok. Phillips, Roosevelt személyes megbízottja szombaton körútra indul Indiába. Meglátogatja a többek között Bombayt, Haidarabádot és Madrast is.

Perzsaszőnyeg művészeti ravitással tisztítását elvállalom, valódi és magyar perzsákat a legmagasabb színben megveszem.

MARKARIAN SZIRACAN művészeti szőnyegjavító Debrecen Ajtó-utca 10.

Hazamegyek meglásd...

Hazamegyek meglásd édes kicsi párom. Csak egy kicsit még a muszkaföldet járom. Ültesd kiskertedbe tarka székfűt, rózsát, S mire virítanak hazatérek hozzád... Srapnel szállánkból szép csörgőt csináltam. Viszem a fiannak! — kit még nem is láttam — De, hogy ölelhessem, imádkozom érte... S hazamegyek meglásd! Hazamegyek végre.

Szantsatok, vessetek, zöldeljen a róna. Mi csak pergőtűzben álmódhatunk róla. Mert mire kalászt lők majd a ringó búza, Hazafelé visz a magyar honvéd útja... Csak légy türelmes, csak várj tiszta szívvel, Légy tele ügy, mint mi, áldozatos hittel, Hogy együtt arassunk, nem hiába várom... Hazamegyek, meglásd, édes kicsi párom! Debrecen, 1943. márc. 4. Gayné Édy

Megnyílt! Bezi Gyulane Sretter Maria női kalapszalója
Eredeti modellek, modell utáni alakítás szépen és tulánvos áron. Piac-u 46 udvarban

Nyugodtan akar aludni?
Mártracát, hencserét, rekaméját, fo. el.ét csinál tassa **MANDEL kárpítóssal**
Csapó utca 28. (második udvar). Kész hencserek raklárán

Margarin-kiosztás Debrecenben

A székesfővárosban a számos városban a fogyasztó közönség kiszolgálása csaknem kizárólag margarinral történik. Felsőbb helyről történt rendelkezés folytán és mert a sertésvágások száma most már lényegesen lecsökkent, a margarin fogyasztását Debrecenben is be kell vezetni. Ennek folytán a zsírjegy egy-egy heti szelvényét időnként kizárólag margarinra lehet beváltani. Az első margarin kiosztás a március 15-ikével kezdődő hétre történik. Ehhez képest a március 15—22-ike közötti héten a zsírjegy 74. számú szelvényére a hentesiparosok kizárólag tíz deka margarint szolgáltathatnak ki. A margarin fogyasztói ára a sertészsír fogyasztói árával egyenlő, vagyis kilónként 3.80 pengő.

Tájékoztatásul jelzem, hogy a most kiszolgáltató margarin, ha bár a neve ma is margarin, nem hasonlítható össze az előbbi világháború ideje alatt

közfogyasztásra bocsátott, jórészt marhafaggyúból készített margarinnal. Az 1943-ban készített margarin, már nem az előbbi háborús minőségű margarin, hanem voltaképpen tökéletes növényi vaj. A mostani margarin növényi olajokból, főleg napraforgó olajból készül. Ize teljesen vajszerű s éppen úgy kenhető, olvasható, mint a vaj.

Hivatalos megállapítás szerint Magyarországon az új minőségű margarin fogyasztása kényszer nélkül is jelentékenyen emelkedőben van s a közönségnek az első időkben vele szemben érezhető idegenkedése megszűntnek tekinthető. Bizton hiszem, hogy a most kiosztásra kerülő margarint, amely a Magyarországon gyártott legkifináltabb minőségűből való, a debreceni közönség is meg fogja kedvelni.

Polgármester.

Ingatlanforgalom Debrecenben

Id. Jóó Ferenc és neje vette Tóth János és neje a Németh-utcában lévő 224 négyzetméter területű szántót 2400 pengőért.

Mezei Jenő és neje vette Spitz László nagyváradi lakos a Pesti utca 51. számú házat 22.500 pengőért.

Bokor Mihályné és társaitól vette Rácz Imre és neje a Nyíl-utcai házat 11.000 pengőért.

Bereczki Lajosától vette Danczinger Lajos és neje a Pesti-utca 39. számú házat 25.000 pengőért.

Molnár János és neje vette

Lugossi László a Létai-utca 18. számú ház 100 213-ad részét 8500 pengőért.

Gál Gyulánától ingatlant vásárolt Varga Bálintné 10.000 pengőért.

Csuka Sándornétól vette dr. Kovács Béla és társa a Halápon lévő 17 holdas szántót 25.000 pengőért.

Kiss Lajosnétól vette ifj. Kecsen Jánosné a dr. Baltazár Dezső-utcai házat 45.000 pengőért.

Papp Mihály és neje vette Jakab Sándorné a Homok-utca 60. számú házat 17.500 pengőért.

A hortobágyi vándoriskolában nemsokára meglesz a „harmadik”

A Hortobágyon a csárda 7-es számú szobájában néhány héttel ezelőtt megnyílt a vándoriskola, mely lehetővé teszi a pusztai kis magyarjainak, hogy ne kellessen esőben, hóban, viharban utazgatók iskolába. Eddig ezek a gyerekek nagyrészt Balmazújvárosra jártak be, most, hogy az iskola megnyílt, mindössze a hortobágyi halastótól bejáró hét gyermeknek kell utaznia, azonban ezeknek is mindössze negyedórás rövid úton és vonaljuk is délen egyenlő 2 órákor indul, úgyhogy a tanulás befejezésével kényelmesen kiscátolnak a 200 lépésnyire levő állomáshoz.

Áldással vált itt a pusztán ez az iskola, mely egyre szebben fejlődik. A tanulók száma megsaporodott a megnyitása óta és ma már 28-an járnak tanulni a hortobágyi csárdára heles számú szobájába, de ez a szám sem sokáig lesz állandó, rövidesen meglesz a „harmadik”...

A Hortobágyon. Kisebbségi adományok is naponta érkeznek be a gyermekek számára.

Hallottunk azonban más tervekről is beszélni. Meg nem erősített hírek szerint a város vezetősége is foglalkozik azzal a nemesen szép gondolattal, hogy egy iskolaépület emeljenek a Hortobágyon a közeljövőben, tanítói lakással egybekötve és manzardján diák túristaszálló lenne azoknak a diákoknak számára, akiket a nyári szünidőben külszáz kilométerről, az ország különböző részéből idecsal a magyar pusztai tündérvilágának, a délibábos Hortobágyának a híre, akik ennek az épületnek felemelése után, itt meg is szalhatnának.

A hortobágyi pusztán, ezen a hatalmas darab ősi szépségű ázsiai álmokat visszajátszó területen nagy magyar álmok forrának... tervek feszülnek és ezekben az álmokban, tervekben, nagy akarással érik a magyar jövő...

A Biblia, a Corpus Juris, az egészségügyi könyv és egy idegen nyelv könyve egyenlő minden könyvtárban

Nyolc új doktort avattak tegnap az egyetemen

Tegnap délelőtt doktoravató közgyűlést tartott az egyetem tanácsa a Központi Egyetem aulájában. Jogtudományi doktorok lettek: Szabados László, Csics Ervin és Végvári Jenő, államtudományi doktorok: Sívágyó Gábor (summa cum laude), Papay Endre és Z. Fekete András, orvostudományi doktorok: Kovács Andor és bölcsészettudományi doktor: Tóth László (summa cum laude).

A doktori eskü letétele és a promóció után dr. Haendel Vilmos rektor intézett beszédet az új doktorokhoz.

— Bizonyos fokig közmondás szerű törvényként lehet állítani: mutasd meg nekem a könyvtáradat, megmondom ki vagy — mondotta, többek között dr. Haendel Vilmos. Ha kimennek az életbe, mindegyik fakultásnak egy alapkönyvét tartásuk megkönyvtárjukban. A hittudományi fakultásnak a Biblia, a

Szentírás ez az alapkönyve, amelynek protestáns telfogás szerint ott kell lennie minden könyvtár könyvei között. A jogtudományi fakultásnak alapkönyve a Corpus Juris.

— Ritka eset, hogy a magyar középiskolákban máshol, mint szakjogásznál találjuk a Corpus Jurist. Pedig ennek a könyvnek is épp olyan jogosultsága van, mint a Bibliának, különösen praktikus szempontból.

— Az orvostudomány alapkönyve az egészségügyi könyv, mert ennek alapján apoljuk testünket, úgy, amint a két előző könyvvel lelkünket. A bölcsészettudományi fakultástól pedig fontos lenne az, hogy minden egyetemett végzett magyar fiatal ember egy idegen nyelv szótárát és nyelvtanát helyezze el könyvtárba.

A rektor fejtegetései a közönség tetszésével találkoztak.

A levették március 15-i ünnepe

A magyar levanteifjúság ezidén fokozott ünnepélyességgel ünnepli meg március 15-ét, a magyar ifjúság örök, nagy ünnepét. Az ország minden városában, minden községében ünnepélyt rendeznek a levanteifjúságok, hogy azon juttassák kifejezésre azt: a mai magyar ifjúság nem marad el nagy elődeitől.

Debrecenben, március 15-én délelőtt 9 óra 50 perckor lesz a levettek márciusi ünnepélye, a Nagy Lajos király-téren, a 3-as honvéd emlékműnél, s ezen részt vesz Debrecen valamennyi levanteifjúság, de megjelentnek az ünnepségen a városi hatóságok, testületek, intézmények képviselői is.

A hazafias ünnepély műsora: 1. Himnusz, játssza a levanteifjúság, 2. Orosz János főoktató felolvassa a Kormányzó Úr szövegét, 3. Szózat, játssza a levanteifjúság, 4. „Nemzeti dal.” Szavalja Felföldy László középiskolai levante. 5. Ünnepi beszédet mond Kiss Kálmán VIII. piarista levante. 6. A szobor

megkoszorúzása. 7. Hiszekegy-játssza a levanteifjúság. 8. Diszmenet.

Az ünnepség a szobornál kedvezőtlen idő esetén elmarad, s helyette az egyes levanteifjúságokban emlékezik meg a levanteifjúság március 15. jelentőségéről.

Kápolnaszentelés a domonkosoknál

Miután a Károly Ferenc József-út 6. szám alatt a Szent László plébánia kápolnájának kiszemelt helyiségben a belső átalakítási munkálatok befejeződtek, örömmel hozzuk kedves híveink tudomására, hogy az elkészült kápolnát jövő vasárnap, március 14-én ünnepélyes keretek között megnyitjuk. A kápolna benedekelését március 14-én délelőtt 9 órakor dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök úr végzi, s közvetlen utána ő mutatja be az első szentmisét és tartja az első szentbeszédet. Aznap fél 12-kor lesz még egy szentmise, este 6 órakor pedig az első böjti szentbeszéd és litánia.

Révész Imre püspök látogatást tesz a szalmári népfőiskolán és a kocsordi egyházban

D. dr. Révész Imre püspök március 14. és 15-én meglátogatja a szalmári népfőiskolát és a kocsordi egyházat. Ez alkalommal Tamás Ferenc egyházkerületi missziós lelkész vasárnapi iskolai mintatanítást tart. Utána a vasárnapi iskolai vezetők megbeszélése következik. Délelőtt a püspök istentiszteleten prédikál, utána presbiteri gyűlésen vesz részt.

Az ifjúság részére Pataky László ifjúsági titkár előadást tart.

Délután a püspök meglátogatja a népfőiskolát és foglalkozik a hallgatókkal.

Az asszonyoknak D. dr. Illyés Endre lelkészkezdőintézet tanár, a leányoknak Nagy Jolán tanárnő tart előadást.

Este a templomban vallásos ünnepély lesz, melyen ígét hirdet Török Imre esperes, előadást tart Pótor Sámuel csergeri lelkész.

Március 15-én délelőtt Tamás Ferenc hirdet ígét, ünnepi előadást tart Mezey Béla lelkipásztor. Délen missziói értekezlet lesz az egyházmegyei missziói munkások és a népfőiskola barátai részére a püspök vezetésével.

Üzenetek a frontról

Némethy Ferenc főhadnagy, levanteifjúságparancsnok a 131/48 tábortól üzeni levanteifjúság: Szívvel jövő jókívánásaitokat megkaptam. Hálás szívvel mondok köszönetet soraitokért. Kívánok és is minden jót nektek is. Dolgozzatok levanteifjúságokkal előjáróitok és oktatóitok melegezésére, édes hazánk jövőjének felépítésében!

Mikó János tizedes, a 131/48 tábortól közli feleségével Debrecenben, Mikes Kelemen u. 21.: Egészséges, nincs semmi baja. A csomagot hiánytalanul megkaptam. Családját a messze távolból szeretettel csókolja.

Asztalos József szakaszvezető a 131/48 tábortól közli szüleiével Vámospercsen, hegyalja u. 644: Nincs semmi baja, egészséges. Sok boldog névnapot kíván édesapjának. Üdvözlí ismerőseit, barátait.

Debrecenbe és Balmazújvárosra üzen a 131/48 tábortól Soós István honvéd feleségének, gyermekének és szüleinek. Egészséges, nincs semmi baja. Minden jót kíván mindenkinek, s hozzátartozóit szeretettel csókolja.

Beke Sándor honvéd szüleinek Hajdúszoboszlóra, Radó u. 14. üzeni: Nincs semmi baja. Jó egészséget kíván hozzátartozóinak, akiket szeretettel csókol. Árpád bátyját kéri, írjon neki, mert régen kapott levelet.

Debrecenbe küld megnyugtató üzenetet Pál György őrmester a 291/90 tábortól postaszámra feleségének és nővérének. Jól van, nincs semmi baja. Levelet vár. Mindenkit csókol.

Almakészletünket kiárusítjuk!

Árak kgkint 2 pengőtől 3.80 pengőig. — Vásárolható legkisebb mennyiség 20 kilogram.

HANGYA Kirendeltség Bősziórményi-út 8.

TÖLTŐTOLL

TINTAKULIK, javítások

HURAY műszerész mester, Deák Ferenc-u. 14. tele on: 17-92.

B VATTAY MARGIT tánc és mozdulatművészeti tanárnő növendékeinek jótékonycella táncelőadása

SZEPSEG AZ ÉROBEN mozdulatművészeti bemutató előadása — március 7-én d. n. 3 óra. Kó. a

BIKA DISZTERMÉBEN Jegyek előváltathatók a tánciskolában. Kossuth u. 11. A mai naptól Zenekedvelők kórtagjainak 20 százalékos engedmény

A család és az iskola

Kiss József tankerületi főigazgató figyelemreméltó tanulmánya

A család és az iskola évente kétszer igen közel kerül egymáshoz, először így félt év végén, aztán másodszor év végén. Kétszer kell beszámolnia a tanuló ifjúságnak otthon arról, hogy milyen eredménnyel dolgozott. Ez a beszámoló nem mindig árul el jó, vagy még közepes eredményt se. Ilyenkor a család az iskolában is keresi az okot, hogy miért és hogyan történhetett meg az, hogy itt, ott baj van a bizonyítvány körül.

Igaz, lehet a legtökéletesebb iskolában is hiba, de arra is gondolni kell, hogy a legtökéletesebb családban is akadhat olyan végzetesen nagy hiba, ami aztán a tanulásban erősebben befolyásolhatja a tanulót, mint bármilyen más a világon.

Eppen azért, mert ez a két fontos tényező annyira közel van egymáshoz, talán soha olyan időszakra nem volt Kiss József tankerületi királyi főigazgató tanulmánya, amely „A család és az iskola” cím alatt foglalja össze mindazt, ami erre a két tényezőre fontos lehet, mint éppen napjainkban.

Eppen azért, mert most van a tévé, egyik fontos állomása a tanév nevelési, oktatási munkájának, forduljunk néhány percére a tanulmány felé és lássuk, mit mond a debreceni kerület legfőbb irányítója, az országos viszonylatban is kitűnő nevelő főigazgató, Kiss József. Nem a tanároknak, helyesebben, nem az oktatói kárnak elsősorban, de a szülőknek, azoknak, akiknek a gyermek elsődleges kincse, akikre bízott, hogy vezessék egyénenként az élet útján addig, amíg csak lehet.

Mindenekelőtt megállapítja Kiss József, hogy a nevelésnek két legfontosabb tényezője a család és az iskola, mert legáltalában a legbizalmasabb a család és iskola pártfogása alatt fejlődik a gyermek. És meg lehetőségek elkülönítve végzi ez a két fontos tényező a munkáját, hiszen az iskola alig tudhatja, hogy mit lát, mit hall otthon a gyermek, a szülő pedig nem tudja, hogy mi történik az iskolában. Holott éppen ebből a kettős összetevődésből adódik a gyermek nevelése, tanítása.

A családot alapjaiban tárgyalja aztán, mint a társadalom legkisebb sejtjét, mely ősi jellege révén nagyon fontos szerepet tölt be, hiszen a nevelő tagja a szülő és a gyermeknek maga a család jelenti a társadalmat. Nem hiába hirdetik korszerű nevelők azt, hogy a gyermek és az ember jellemére a családi élet a döntő hatású. Mivel pedig ennek a közösségnek alapja a kölcsönös szeretet és megbecsülés, az egymásért való felelősség érzése és lemondásra való képesség, jaj annak a gyermeknek, akit nem szeretnek. A család alapigéje egy lehet: Akik együvé tartoznak, szeressék egymást.

A szélsőséges mozgalmak hirdetői elsősorban mindig a család lerobbantására törekednek, mert a közösség érzetét csak a családon kívül lehet szerintük az ifjú lelkekbe plántálni, azonban a családon kívül, annak melegsége nélkül felnőtt gyermek

érzéseiben szegény, erkölcsiségében gyenge szokott lenni. A szeretet azonban okos legyen, mert a nevelés és iskola a családtól azt várja, hogy erős, egészséges, el nem kényeztetett gyermeket adjon, mert csak így remélhető az iskola rendjébe való beilleszkedés.

A család első nevelője a családban az édesanya, így érthető, hogy amikor a szülőről beszélünk, a kisgyermekkorig csak az édesanyját értjük. Csodálatos, nagy és szent dolog az anyaság, mert minden célja, törekvése egyetlen egy célban olvad össze: a gyermekben. Az apa életében rendszerint nem is jelent olyan nagy változást a gyermek, bár az apa és anya kölcsönösen ki kell, hogy egészítsék egymást a nevelés nagy munkájában, hiszen ott, ahol az apa és anya lelkisége kölcsönösen megegyező, a gyermek lelkiségének meghasználására aligha kerül sor. Okos szülő nem akarhat csodagyermeket nevelni gyermekéből, mert az ilyen gyermek később testi és lelki rokkantsága révén sok szomorúságot szerez a szülőknek.

Mondjunk mindig igazat a gyermeknek, még akkor is, ha iskolai igazolások, mulasztások ügye kerül napirendre, mert a gyermek, ha a családban ilyen téren is jó példát lát, másban is feltétlenül a példák hatása alá kerül. Testi, lelki gondozása az okosság törvényei szerint történhet. A szülői szeretet megmondja a helyes utat, hiszen a szülő nem azért szereti a gyermeket, mert az szép, vagy jó, szereti azért, minden erényével, vagy minden hibájával, mert az ő gyermeke. Védelmében, ápolásában, gondosságban nyilvánul meg elsősorban ez a nagy szeretet. A szülői szeretetet meg kell érteni, sőt meg is kell bocsátani, de a túlzott szülői szeretet, mely sokszor egyéni érdekből, nagyravágyásból tapálkozik, káros. Lehet vak és elfogult is ez a szeretet, amikor mindenki látván látja a gyengébb tehetségű gyermekben az elmaradás okát, de a szülő még mindig nem eszmél a való okra. Ezért képzelműek-be ringatják magukat, olyan értékekkel rakják meg a gyermeket, melyek abban nincsenek, elfogultan pártolják, befolyásolják, sokszor pályaválasztásában is, melyek aztán sokszor tragédiákba fulladnak. Ha kész a baj, az ilyen szülők roskadnak össze és esik ki alóluk a szilárd talaj. Nagy és nehéz dolog, külön isteni adomány mindig, mindenben együttérzeni a gyermekkel.

A gyermeknek ne legyen tilka a szülő előtt, hiszen a nevelés egyik alapjára éppen az őszinteség. És ne járjanak külön utakon a szülők, ne legyen különbség a nevelői munkában, mert nem lehetnek a nevelésnek ismeretlen területei a szülők egyike számára sem. A túlszigorú, zord nevelési mód ugyanúgy céljártévesztett, mint a túlzott és nem okos szeretet. Nevelni, fűrgén mozogni nemcsak szabad, de kell a gyermeknek, mert a beteg gyermek a nyugodt, vagy koravén. És ha otthon nincs mód, alkalom arra, hogy kirobbanjon belőle kora a természet

szerep játékgyűben, akkor ott keres ennek kiutat, ahol talál, így a többi között az iskolában is.

Idézetek sorát hozhatnánk, melyek mind e mellett szólnak, de most térjünk át az iskolára: mely az az intézmény, hol a test és lélek fejlesztését, a műveltség és emberi kultúra továbbszarmaztatását szolgálják. Sok javaslat látott már napvilágot az iskola rendjének, tanításának, módszerének javítására, de olyan még egy se, mely az iskolát feleslegessé akarta volna tenni. Mondhatni, hogy a legjobb intézménye az emberi létnek az iskola, de vele szemben a követelmények is emelkedtek, ugyanúgy a kifogások is szaporodtak ellene. Azt azonban soha nem szabad szem elől téveszteni, hogyha az iskola nem éri el azt az eredményt, melyet várnak tőle, ennek nem ő egyedül az oka, hanem a családi nevelés, a gyermek adott-

sága és sok minden más még. Hiszen az iskola nem olyan automata, melybe belélik a rosszul nevelt gyermeket és a szellemileg fejletlen ifjút és elején és tanév végén kijön belőle a jelesen végzett és kifogástalanul viselkedő ifjú.

A fejelem fenntartása ezekben a sorsdöntő időkben talán mindennél fontosabb, mert a győzelemhez fejelem, külső és belső fejelem kell, mert mi győzni akarunk. Úgy is sokan mondják, hogy az iskola az élet iskolája legyen. A tanítás anyaga pedig olyan, hogy a tanuló érzelmeit, erkölcsi felfogását, akaratát és felfogóképességét is formálja.

Hogy milyen legyen a jó tanár, arra is feleletet ad Kiss József, aki gyakorlatilag ismerte meg a tanárokat és azoknak lelkét és a különböző típusok mellett megállapítja, hogy legyen kevert típusú a tanár, minden típusból egyesítve kell magában a jót, mert ha az em-

DEBRECZEN 6. OLDAL

beriség nem lenne kevert típusú nem lehetne az erősen kevert, különböző jellemvonású embereket egymással megértetni. A szülők és tanítványok ideális testi és lelki alkatú tanárt kívánnak. Az ideális tanárak száma mégis igen nagy, mert nincs még egy olyan pálya, ahol anynyi ember volna a megfelelő helyen, mint a tanári pályán. Különösen aktuális ez a pom-pa tanulmány most, így bizonyítvány kiosztás idején, amikor itt-ott szálla is maradhat a lelkekben éppen a kellő tájékozatlanság miatt.

Vásáry Tamással beszélgetünk:

Mi, yen az egyénisége, szeret-e hancurozni, mi a vé eménye az autogrammkérőkről...

Városi Zenekiskola. Első emelet, 4-es szoba. A folyosóra halk zongoraszó szűrődik ki. Benyitunk. Kis szöke, kékszemű művész játszik. Fel sem figyel belépünkre. Önfeladten, teljes lélekkel játszik. Csak amikor a végső akkord is elhangzik, akkor áll fel és jön hozzánk.

Öt keressük, Vásáry Tamást, a kis művészt, aki az elmúlt héten olyan nagy sikerrel mutatkozott be, mint Debrecen zenei életének elsőszámú reménye, az új magyar zongorista-csodagyerekek.

Kérdéseinkre öntudatosan, nyugodtan válaszol. Elmondja, hogy még nincs kilenc éves, zongorázni pedig csak két és félt évvel tanult, de ebből az időből is lejön majd egy félt év, amikor is súlyos betegségben esett át. Egy év alatt három zenei osztályt végzett el. Iskolai tanulmányai pedig a negyedik elemnél tart. Magánúton végzi tanulmányait, mert bizony a zongoraművészi pályára sok gyakorlást, sok munkát kíván, amit nem lehet iskolai elfoglaltság mellett végezni.

— Nem szeretek tanulni, de azért jeles vagyok — mondja egy „kényes” kérdésünkre. Boldogan hallgatja beszélgetésünket Höchtl Margit zongoraművésznő, a kis Tamás tanárnője. Kezdetből fogva ő tanítja a kis művészt. Ő ismerte fel pártalan tehetségét. Csak dicsérni tudja a kis művésztanítványát, aki még skálázni is szeret...

— Nem szeretek skálázni — javítja ki Tamás — csak tudom, hogy hasznomra van s azért szívesen csinálom.

Szöröl-szóra így mondja! Áttérünk a zenével kapcsolatos kérdésekre. Kit szeret legjobban — Chopint és Lisztet szeretem legjobban, a mazurkákat, valcerreket, nocturne-öket, meg a Les préludes-t. Ugy érzem hogy ezek felelnek meg az én egyéniségemnek! (Sic!) De azért szeretem Mozartot, Beethont is.

Ezt már tanárnőjének feddő tekintetére teszi hozzá. Egyéniség tagadhatatlanul. — Hozzá tartozól mondják, hogy zárkózott gyermek. Ő azonban tiltakozik:

— Azért szeretek néha hancurozni.

— Barátok?

— Szívesen barátkozom, ha van kivel.

A kis Tamás azonban inkább idősebbekkel barátkozik. Mindene, egész világa, munkája, játéka, szórakozása, a zongora és sok minden más még.

Autogrammkérő is voltak. Valósággal megröghanták a művész-szobában a kis Tamást. Aminek arnyoldala is volt: valaki „emlékűl” elvitt egy-két doboz édességet, amit Tamás adandékba kapott. Már pedig nagyon szereti az édességet.

Nem baj! Ma bizonyára kap sok édességet. Ma ugyanis Tamás napja van. A magunk részéről ezt a kis beszélgetést adjuk névnap ajándéknak.

A hangversenyre tereljük a beszélgetést. Megtudjuk, hogy nem ez volt az első hangversenye, már tavaly is játszott, zenekarral, a Mozart

Emlékkönyv Kodály Zoltán hatvanadik születésnapjára

Gunda Béla, a néprajzi műzeum nagynevű fiatal tudósa szerkesztésében a Magyar Néprajzi Társaság Kodály Zoltán hatvanadik születésnapjára díszes emlékkönyvet adott ki. — A nagyiszterű munka mind külső kiállításban, mind pedig belső tartalmi értéket tekintve, méltó Kodály Zoltán személyéhez és művészetének nagyságához. Az elsőöt Szinyei Merse senő m. kir. kultuszminiszter írta, méltatva Kodály emberi és művészi nagyságát. A kötet harminkilenc tanulmányát pedig nagynevű hazai és külföldi népzene tudósok állították össze. — A külföldiek közül ott találjuk Krohn Ilmari (Helsinki), Sirola Božidar (Zagrab), Fujii Seihsia (Tokió), Schaeffner Andre (Páris, Yeppeesen Kund (Kopenhága), Nataletti Giorgio (Róma) és Aounar Ferruh (Ankara) tanulmányait. Magyar részről pedig Bartók Béla, Szabolcsi Benec, Viski Károly, Vikár Béla, Dincser Oszkár, Lajtha László hódolnak a mesternek egy-egy tanulmánnyal.

Debreceni vonatkozásban külön érdekessége a könyvnek, hogy „Népdalgyűjtés a magyarországi cigányok között” címmel Csenky Imre, a debreceni református tanítóképzőintézet tanárának tanulmánya is helyet kapott a legnagyobb népzene kutatók munkái között. Csenky Imre tanulmányának szövegi részét öccsével, Csenky Sándorral közösen dolgozta fel. A kötet népzenei publicitása felülmúl minden, a magyar könyvpiacra eddig megjelent ilyen természetű művet.

Időszzerű kislexikon

Kína, a „mennyei birodalom földjén már hat év óta dúl a harc. Most újból ennek a küzdelemnek fellángolásáról kapunk hírt. Újitsuk fel tehát ismereteinket erről a titokzatos és európai ember számára érthetetlen és mérhetetlen országról. Területe bizonytalan: 6-8 millió négyzetkilométer az egy mástól különböző adatok szerint, mai hazánk tehát harmincnegyvenszer férne bele. Lakosainak száma 400 millió körül mozog, ami ismét annyit jelent, hogy épúgy lehet 380, mint 450 millió lélek. Ebbe a területbe is ebbe a lélekszámba beletartoznak azok a területek és lakosai is, amelyeket japán a háború során elfoglalt. 1937. július 10-én tört ki ez a háború, amely váltakozó szerencsével folyik, de annyi még innen is megállapítható, hogy a japánok jelentős területeket foglaltak el. Bizonyos azonban az is, hogy egész Kinát elfoglalni, megszállni lehetetlen. A japán hadvezetés és külpolitika tehát igyekezett a megszállt területen egy japánbarát Kinát alakítani, ami 1930 márciusában sikerült is: Vang Csing-Vei megalakítja a „központi kínai nemzeti kormányt, Nankingban. Vele szemben áll az angol-szász hatalmak és a szovjet barátságot és hadi anyagsegítségét élvező Csongking-Kína, amelynek feje Csong Kai-Sek.

— Uj rozsdamentes könnyűfém készült el hydronallium néven. Ez a fém minden sav és rozsdahatással szemben érzéketlen. A tengervíz maró hatása sem fog rajta. Ez a könnyű fém úgy csillog, mint a nikkol, rugalmas, kemény és így hamarosan kiszorítja majd a békés termelés idején az összes bádog cikkeket.

* Katona dolog c. rendkívül érdekes regény kapható kiadóhivatalunkban. Ára 80 fillér.

Tekintse meg
ifj. Székely Szűcs Sándor
cserepékálmester
ujjonnan berendezett mintaraktárát
és már most szerezze be szükségletét
Csapó utca 33. Ipariskola épület.
Telefon: 26-70.
Névre és címre kérem ügyelni!

Női divat
különlegességet
a **Fábián** modellházból
Telefon 37-86. Svetits palota.

Kosztümöt, kabátot
a legújabb dival szerint készít
Kováts szalon
Széchenyi u. 6. keresztútépület
Gyapjászóveleken dás választék

10.000.000 pengőnél több új kölcsönt folyósított az Első Takarékpénztár

Egymillió pengővel emelkedett a betétállomány az Első Takarékpénztár közgyűlése

A Debreczeni Első Takarékpénztár Uray Sándor elnöklésével tartotta meg nagy érdeklődéssel a múlt 97. évi közgyűlést, melyen megjelentek: dr. Kölcsey Sándor polgármester, Baróthy Zoltán a kir. ítélőtábla elnöke, György György kir. főügyész, Schamogovits Ernő a Magyar Nemzeti Bank fiókjának főnöke, dr. Radó Rezső, a Kereskedelmi és Iparkamara miniszteri biztosa, dr. Vitéz László Béla kir. közjegyző, dr. Balogh Sándor városi főjegyző, Ulrich Jenő vezérigazgató, Karpati Elemér igazgató, dr. Hódy Béla ügyvéd és sokan mások, az igazgatóság részéről pedig Uray Sándor és dr. Lindenberger János alelnökök, dr. Bánáss László, dr. Benkő Géza, Dulcz Antal, dr. Haendel Vilmos, Jóna János, Kolosváry László, dr. Koltse Miklós, Laubner József, Mács János dr. Váradai Szabó János, a felügyelőbizottság részéről pedig Martinek Ferenc, Végheő Dániel és dr. Zachár Gyula.

Uray Sándor elnöki megnyilvánulásában megemlékezett a kormányhelyettes haláláról és hangsúlyozta, hogy minden magyar szülőnek, amikor újabb sepe nyílik a háborús veszteségek miatt, ebben a nagy áldozatban megtalálhatják az erőt és a megnyugvást.

Takaró Gyula vezérigazgató az igazgatósági jelentés kapcsán kegyelettel emlékezett meg az intézet hősi halottjáról: Horváth Tiborról.

Bejelentette, hogy az intézet a múlt évben 7.000.000 P új váltókölcshöz és 3.500.000 P folyószámlakölcsönt adott ki, ez utóbbi csaknem teljes egészében közellátási célokra szolgált és így a gazdák kezébe került. Az intézet betétállománya 4.000.000.— P-vel emelkedett, ami legfőképpen bizonyítéka annak, hogy a bizalom az „Öreg Takarékpénztár” iránt egyre nő. Nagy lelkesedéssel vették tudomásul, hogy az Első Takarékpénztár is kivészi részét a Pesti Hazai és a protektorátus alá tartozó összes intézeteknek abból a nemes harcából, amelyet a szörvénnyel Magyarország megerősítéséért folytat az anyagi azzal valószínűleg meg, hogy a Fáy András nevére elnevezett intézményt állandóan a nyereségének 1 százalékát adományozásával támogatja.

Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy az intézet nyeresége 50 százalékkal emelkedett és így 450 P osztalékot fizet ki.

Az igazgatói jelentéshez dr. Radó Rezső, a Kereskedelmi és Iparkamara biztosa szót hozta:

— A Debreczeni Első Takarékpénztár eredményei alapján nem mulaszthatom el, hogy hálás köszönetet mondjak a részvényesek nevében az intézet vezetőségének, vezérigazgatójának és a patronizáló Pesti Hazai Első Takarékpénztárnak értékes munkájukért és lelkes támogatásukért. 40 év óta közvetlen közelségből figyelemmel a Debreczeni Első Takarékpénztár működését, az intézetet debreczeni kereskedők alapították és már az alapítás utáni első 25 év után 36.500.000.— pengő forint forgalmat bonyolított le. Az intézet azóta is állandóan fejlődik hitelnyújtásában, a betétállományának szaporodásában pedig a bizalom folytonos megerősödését láthatjuk.

Az intézet az elnökségnek, vezérigazgatójának paratlan szorgalommal, lelkesedéssel, odaadással és a Pesti Hazai támogatásával végzett munkájával tovább fog haladni a fejlődés útján és azt a pozíciót foglalja el, amelyet az első világháború után az „Öreg Takarékpénztár” elfoglalt. (Zajos taps.)

Dr. Szabó Mihály bősziroményi gimnáziumi tanár a bősziroményi érdeklődés üdvözlőjét tolmácsolta.

— Az Első Takarékpénztár gyökerei — mondotta — abba az időbe nyúlnak vissza, amikor Széchenynek a hiteltől való nevetési kezdete kibontakozni. Bősziroményben az intézet minden jogos gazdáját ki tud elégíteni. A város közönsége hálaival tartozik elsősorban Takaró Gyulának, aki a fuziókat létrehozta a bősziroményi intézetek között. Igen nagyértékű munkát fejt ki az Első Takarékpénztár az Erőművelés és a keleti területen határolt bírói intézet megnyitásával és működésével. (Heleslés.)

Dr. Benkő Géza országgyűlési képviselő az igazgatóság nevében köszönte meg az elismerő szavakat.

— A mai viszonyok között valóban kiválóan mondható eredményt az intézet nem érhetne volna el másként, mint a Pesti Hazai nagylelkű és nagyvonalú támogatásával, ezért köszönetet tolmácsoljuk Mács János, Kolosváry László és Dulcz Antal jelenlévő igazgató urak útján a Pesti Hazai igazgatóságának. Köszönet illeti az Első Takarékpénztár elnökét, elnököt Takaró Gyulát, akinek kiváló képzettsége, a helyi viszonyokra figyelemmel lévő nagyvonalú üzleti politikája tette lehetővé, hogy az intézet ismét magas lendülettel kezd emelkedni. Biztosan hiszem, hogy az intézet 100 éves jubileumán vezérigazgatóként foglalt el, amely történelmi múltjánál és mindig követett erkölcsi alapelveinél, a közönség érdekét szem előtt tartó üzleti politikájánál fogva megilleti a amit megérdemel.

Beszélt ezután a világháború érdekes statisztikai adatairól, melyekből kitűnt, hogy az antant hatalmának 25.000.— dollárjukba került egy központi hatalmi katona elpusztítása. — A régi horribilis összegeket messze túlszárnyalják a mostani háborús költségek, melyek világosan bizonyítják, hogy Amerika és Anglia sokkal többet költenek a háborúra, mint amennyit aranyfedezetük megengedne. Ebből is látszik, hogy a jó pénznek igazi fedezete nem az arany, hanem a munka.

Sürgette a magasabb betétlakamat engedélyezését, hogy a magántulajdonosok szívesen helyezkedjenek el a bankbetétekben és ne keressenek nagy kockázattal járó bizonytalan jövedelmeket a fekete piacon. (Taps.)

— 4.000.000.000.— pengő tartanak maguknál a magánosok — mondotta emelt hangon Benkő Géza — ez okozza a pénz vásárló értékének változását. — Nagy büne mindenkinek, aki a pénzét magánál tartja és nem bocsátja vissza forgalomba. Többet dolgozzunk és kevesebbet panaszkodjunk. Mindnyájan katonák vagyunk, mindenki hadiszemben dolgozik. Hit és biza-

lom nélkül nem lehet építeni. Rank névze az építő munka nemzeti létünk fenntartását és boldogulását kell, hogy eredményezze. A becsüleletesen végzett munka önzetével hivatkozhatunk arra, hogy ez az intézet a múlt évben azokat a feladatokat, amelyeket egy keresztény nemzeti intézetnek végéne kellett, kiváló mértékben teljesítette. (Leles taps, éljenzés.)

Takaró Gyula vezérigazgató terjesztett elő javaslatot, melynek alapján a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel új igazgatósági tagokká választotta dr. Bánáss László prepost-plébánost és Kolosváry Lászlót, a Pesti Hazai Takarékpénztár igazgatóját, a felügyelőbizottságba pedig Martinek Ferencet, dr. Zachár Gyulát és dr. Pázmány Józsefet, a Pesti Hazai főtitkár helyettesét választották meg.

Uray Sándor elnök meleg hangon emlékezett meg Takaró Gyula értékes munkásságáról.

Az igazgatóság — mondotta — évek hosszú sora óta őszinte elismeréssel kíséri azt a rendheltelen odaadást és kitartó munkásságot, amit Takaró vezérigazgató az intézet szolgálatában kifejt. Ennek az önmagát örlő áldozatos munkának mi mindannyian naponként is tanúi vagyunk és munkássága gazdag eredményéről egyre javuló évi mérlegeink tesznek bizonyosságot.

Ugyancsak melegen szót a tisztviselői kar odaadó, lelkes és buzgó munkásságáról, amelynek elismerése és némi ellenértékelése az alapszabályszerű jutalékon kívül 8000 pengő jutalmat javasol az igazgatóság a közgyűlésnek. Ezt a javaslatot egyhangú lelkesedéssel szintén fogadták.

A tárgysorozat végén Uray Sándor elnök záróbeszédében rámutatott arra, hogy a 97. éves múltira visszatekintő Első Takarékpénztár nem a számok, hanem az etikai alap képezi a bázisát. Etikai alapon állunk — mondotta — és egyik legfontosabb magyar kötelességet teljesítjük: Takarékpénztárunk neveljük a magyar közönséget. Emellett segítségére szelünk a közönségnek, szeretnénk megerősíteni a magyar kisebbségi társadalmat és nagyra tartjuk őket. Hatalmas, becsületes, férfias együttműködés folyik e falak között, melyek eredményeiről most kapunk itt képet.

Meleg szeretettel üdvözölte Lindenberger János nagyprepostot, aki most is a régi ragaszkodással jött el a közgyűlésre ugyancsak szívből köszöntötte dr. Bánáss László prepost-plébánost, aki ugyanazokon a nyomokon halad, amelyeken Lindenberger János járt Debreczenben 20 éves működése alatt: a béke és szeretet útján. „A jóvendő a béke emberé” mondja a zsoltár, a béke és szeretet csókjával közeledett hozzánk Bánáss László és örvendünk annak, hogy újabb területet találunk, ahol kezét foghatunk és fenntartás nélkül együtt dolgozhatunk. Ma jelszó a keresztény egység és éppen Debreczenből hatalmas szónokok hangzottak el ebben az irányban. A keresztény összefogásnak legyen hatalmas pillére itt dr. Bánáss László.

A közgyűlés tagjai meleg ünnepélyben részesítették a két kiváló egyházi főembert és a közgyűlés lelkes hangulatban ért véget. A közgyűlés után az igazgatóság tartott ülést. Ezen néhány érdemes tisztviselőt, akik a többiek szorgalmas munkájában is kiváltak kivételes buzgalommal és odaadásukkal és akik több

évtized óta lelkes munkatársai az Első Takarékpénztárnak, megérdemelt előléptetésben részesítették. Az igazgatóság dr. Tóth Emilt pénztár-igazgatóvá, dr. Szabó Andorot igazgatóvá, Mészáros Józsefet osztályfőnökké és Papp Istvánt a széghalmi képviselővé

A Debreceni Közléti Szövetkezet köze kétmilliópengős költségvetéssel kezdi meg ezévi munkáját

A szövetkezet birtokot is bérel sokgyermekes családoknak

A Debreceni Közléti Szövetkezetnek elkészült már a munkatervé a 1943-as esztendőre és mint értesülünk, közel kétmillió pengő körében készült el a költségvetés is, melyet Budapesten tárgyaltak meg. Dr. Kertész Kálmán, a szövetkezet új igazgatója sok értékes gondolatot valószínűleg meg a Közléti Szövetkezet keretében és budapesti útján az illetékesek előtt ismerette terveit és a költségvetést is. A szövetkezet az idén 190 hol-

DEBRECZEN 7. OLDAL 1943. III. 7.

fiókjának főnökhelyettesévé neveztek ki. Az előléptetések mind a tisztviselői karban, mind a szakkörökben általános elégedettséget váltottak ki.

das gazdaságot bérel sokgyermekes földművelők részére, akik a rendszer napi keresetükön kívül a jövedelemnek 20 százalékát is megkapják. A birtok jövedelmének többi részét a szövetkezet másirányú céljainak előmozdítására fordítják.

A Közléti Szövetkezet költségvetését jóváhagyják még a hónap első felében és megindult a munka Debreczenben az arányos sokgyermekes családok támogatására.

Pály József Levente nemzeti irodalmi osztoniját nyert

Pály József Levente, lapunk munkatársa elnyerte a Reichsverband der Deutschen Presse, illetve a nemzeti irodalmi sajtófonok osztoniját. Ez az osztonidíj féltre terjed és munkatársunk az év második felében veszi igénybe, mikor is hat hónapot tölt Németországban tanulmányúton.

Szülők Iskolája

A 18-ik évfolyamába lépő Szülők Iskolája ez évben március 8-tól április 7-ig terjedő időben minden héten hétfőn és szerdán délután 5-7-ig tartja meg előadásait a Déri Múzeum jól fűtött előadótermében.

Fontos nemzeti érdek fűződik ahhoz, hogy a hivatalos nevelők és szülők, valamint a társadalom is, egyakarattal és céltudatosan neveljék és vezessék ifjúságunkat a szebb magyar jövő felé. E cél szolgálatában kiváló szakellátók az ifjúságtanulmányi kérdések tárgyalása során időszerű, fontos s egyben mindig érdekes nevelésügyi feladatokat tárnak fel.

A kivételestértékű előadásorozatot előadói lesznek: március hó 8-án: Kiss József tanker. kir. igazgató, aki a „Magyar jellem, magyar nevelés” címen és Török Tibor ref. tankép. int. igazgató „A honvédelem” címen tart előadást.

Március 10-én dr. Pass László th. esperes és G. Szabó Kálmán tanár, március 16-án: dr. Hankiss János egyetemi ny. r. tanár és Batory József gimn. igazgató, március 17-én: dr. Jausz Béla tanügyi főtanácsos és dr. Sarkady László egyetemi tanársegéd, március 22-én: dr. Szondi György tanügyi főtanácsos és dr. Szalcsi Rózsi Imre tanár, március 24-én: Demény Géza ker. középisk. igazgató és Szemes Károly tanár, március 29-én dr. Versényi Klára ker. isk. igazgató és Csényi Imre tanár, március 31-én: a katonai parancsnokság kiküldöttje és Elek Pál gyak. isk. tanító, április 5-én: Uray Sándor kormányfőtanácsos és dr. Kun Sándor gimn. igazgató és április 7-én: dr. Bartók J. Miklós és Somorjai László tartanak előadást.

Az előadások ingyenesek, a jelzett időben és helyen pontosan kezdődnek. Iskolán kívüli Népművelési Bizottság.

Súlyos ítéletek légoltalmi kihágások miatt

A debreceni rendőrség, mint kihágási bíróság légoltalmi kihágások miatt ismét több feljelentést egyént vont felelősségre. Dr. Papp Menyhért rendőrtanácsos kihágási bíró a lefolytatott tárgyalás után az elsőtétítési rendelkezések be nem tartása miatt Goldstein Sámuel kereskedőt Zsák utca 9. szám alatti lakost 2 napi elzárásra, Kemény Simon püspöki palotai lakost 100 pengő pénzbüntetésre, Acs Ferenc tűzifakereskedőt, Cegléd u. 6. szám alatti lakost 100 pengő pénzbüntetésre, Kocka János Csapó utca 70. szám alatti lakost kétnapi elzárásra ítélte.

Debrecen közbiztonsági helyzete

Kiss Sándor h. rendőrfőkapitány a közigazgatási bizottság ülésén jelentést tett a közbiztonsági helyzetről. Februárban 655 bűnügyet itakttak, ebből 393 volt helyi keletkezésű ügy. Nagyon büncselekmény a múlt hónapban nem történt. Előfordult testisértés 12, magánlakásértés 2, lopás büntette 55, vétsége 130, már eredményes volt a nyomozás 112 esetben, rablás 3, sikasztás büntette 12, vétsége 18, mindenben eredményes a nyomozás. Csalás büntette 14, vétsége 19, eredményes a nyomozás 30 esetben.

Februárban 721 kihágás volt. Hús gyűlésre kérték engedélyt, mindent engedélyeztek. A háborús rendeletekbe ütközés cselekmények, árdragítás stb. az előző havi 11 esettel szemben 104-re emelkedett. Öngyilkosság 3 esetben történt, 15-en kísérletet tettek.

A rendőrség az előfordult bűnügyek 18,5 százalékát eredményesen nyomozta ki, a többi ügyekben még folyik a nyomozás.

Berendezéshez

PERZSA és SMIRNA

szőnyeget most magas árban vesznek (hibásat is).

Me. kereséket: Bika-szálló portásához kérek LIPSCHITZ nére (Diszkrétció biztosítva). Környékre is megyek.

Hölgyeim!

Az „Iren” szalon hihetetlen kevés anyagból elegáns ruhákat és átalakításokat újjávarázsol a legolcsóbb árban (Pannónia udvar.)

Uj illatszertár! Hölgyfodrázat! Vad Elek

Hölgyeim! illatször, puder, kölni, különleges gyógykrémek nagy választékban beszerezhetők. Speciál is hajjstés és dauer szakszerűen készül. Cgt. Kossuth-u. 36.

HIREK

DOLGOZZIASS, HOGY DOLGOZHASS.

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata március 6-án reggel 8 órától, március 13-án reggel 8 óráig: „Arany Angyal” Piac u. 50. sz. telefon: 34-03. — „Reménység” Csapó u. 22. telefon: 14-221. „Szent Háromság”, Homokert, Szabó Kálmán u. 14. telefon: 17-07. — „Sas” Hatvan u. 66. telefon: 39-19. szám.

Szép pillanatok

NEVNAP

Forog a friss Föld, mint az orsó, Új évfordulóján telt a korsó, Jön az évből hetvenhét, vagy száz És utánad lesz úres a ház.

VASÁRNAP

Mégy a templomba s a szíved úgy örül, Ennekel jár sz a csillagok körül. Párod vár otthon s illatos ebéd, Szép fehér asztal, mond, mi kell egyéb? Kor barát, jókedv, még egy álomlás, Halottkém szél: Jó éjt, Végállomás.

ÜNNEP

Szünik a munkád tünik a kedved Mennél, maradnál helyed nem leled. Betű rádió, kotta, vagy séta, Hull a perc, mint a holt margaréta. Hegyaljai Kiss Géza.

— Vasárnapi istentiszteletek a Ref. templomokban. (Bünbánati vasárnap.) Nagytemplomban délelőtt 10 órakor Kecskés József, délután 5 órakor Kecskés József. Kistemplomban délelőtt 9 órakor dr. Ferenczy Károly, 11 órakor Kovács József, délután 5 órakor Gáll Mihály. Kossuth-templomban délelőtt 10 órakor Konecz Zoltán, délután 5 órakor Dusicsza Ferenc. Károlyi Gáspár-templomban délelőtt 9 órakor Gáll Mihály, délután 4 órakor Varga Balázs. Ispoltályi templomban délelőtt 10 órakor Birinyi János, délután 5 órakor Sárközy Lajos. Árpád-téri templomban délelőtt 10 órakor dr. Hegyaljai Kiss Géza, délután 3 órakor dr. Erdei Mihály. Homokerti templomban délelőtt 10 órakor Bányai Zoltán, délután 5 órakor Bányai Zoltán. Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor Mezey Béla, délután 1/24 órakor Telegdy József. Csapókerti templomban délelőtt 10 órakor dr. Danesházy Sándor, délután 5 órakor Balogh József. Kerekestelepi templomban délelőtt 11 órakor Szilágyi László, délután 3 órakor Szilágyi László. Egyetemi templomban délelőtt 11 órakor dr. Farkas Pál. Augustia-szemináriumban 10 órakor Szabó László. Egyetemi klinikákban egész nében Szenes László és Konecz Zoltán. Téglyskerti Általános iskolában délelőtt 10 órakor Boros Dezső. Téglyskerti gyülekezeti házban délután 3 órakor Erdei Károly. Wollaffkerti Olvasóköriben délután 3 órakor Kovács József. Tanyai istentiszteletek: Nagycserén valóságos délután 4 órai kezdettel. Bibliát magyarul Udvarhelyi György. Ondód I., Kádár-dűlőben délelőtt 10 órakor és Cucán délután 3 órakor Vilcz Szabó Endre. Pallagon délelőtt 9 órakor Pál Antal. Szováti-úton délelőtt 10 órakor és Szikgáton

délután 2 órakor Nagy Károly. Hosszúpályi-úton délelőtt 10 órakor Létai-úton délután 3 órakor Molnár Gyula. Hármashegyen délelőtt 10, Lukaházán délután 2 órakor László L. Elek. Macson délelőtt 10 és Kismacson délután 3 órakor Nagy Sándor. Dombostayán délután 2 órakor Pál Antal. Egyeken délelőtt 10 órakor dr. Papp Géza, Telekházán délután 2 órakor dr. Papp Géza. Ebesen délelőtt 10 órakor Molnár Gyula I. Gyermekisten-tisztelet: Egyetemi templomban délelőtt 1/29 órakor Szenes László, Károlyi Gáspár-téri templomban délelőtt 1/211 órakor Sulyok Kálmán. Leventeistentisztelet: Nyilastelepi templomban délelőtt 1/212 órakor Orosz János.

— Vasárnapi miserend a római katolikus templomokban és kápolnában. A Szent Anna utcai főplébániatemplomban 6, 7, 8:20 és 9 órakor csendes szentmisék, fél 10 órakor nagymisé és szentbeszédet mond dr. Bárány László prépost-plébános, utána 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor további csendes szentmisék. — A Homokertben dr. Vass Péter, a Szoboszlai úton Meggyes János, az Augustia szemináriumban Gocs György, a fogházban Mikos József, Pallagon Nagy Miklós, a klinikán Zitzmann Ferenc, Mikepércsen dr. Zernye József mondának szentmisét és szentbeszédet.

— Szentségimádás. A Szent Anna utcai főplébániatemplomban ma délután 5-6 óráig engedélyezett szentségimádás a családokért. Prédikál Lengyel László káplán. Holnap, hétfőn egésznapos szentségimádás. Délután 5 órakor prédikál Pálmay József káplán.

— Szent István Ferences plébánia hírei. Délután 2 órakor gyermekeknek szórakoztató mozifilm. Ma a litánia ki vételesen d. u. fél 5 órakor lesz, hogy az Egyetértés dísztermében tartandó közös Magyar Estünkön idejében megjelenessünk. Igyekezzünk pontosan ott lenni és minél nagyobb számban megjelenni, hogy őszintén magyar és keresztény szellemünkkel bizonyoságot tegyünk. Hívjuk elismeréseinket is. Kedden d. e. 9 órakor Szent Antal mise. Délután fél 6 órakor litánia és ajjattosság. Szerdán Hamvazószerda. szigorú böjt. M. n. szentmisén lesz hamvazás. Délután fél hat órakor bibliára és énekpróba. Pénteken délután fél 6 órakor nagyböjti szentbeszéd és litánia. Szombaton délután 5 órakor gyónatás, utána fél 6 órakor litánia. Csü örökököl jövő szombatiig, azaz március 11-től március 19-ig minden reggel a 7 órai szentmise után Szent Józsefhez végzünk könyörgést, hogy egyházunkat és családjainkat védje és oltalmazza ezekben a súlyos időkben. — A Csapókertben vasárnap d. e. 9 és 11 órakor szentmise. Kedden d. e. 9 órakor Szent Antal ájtattosság. Szombaton d. e. 9 órakor szentmise, előtte gyónatás. — Hajdú-sámsónban (s Nagycserén minden a szokott rendben).

— Keresztúti ájtattosság a csapókerti r. kat. templomban. március 10-én, hamvazószerdán a fél 8 órai szentmise után hamvazás. A hamvazószerdát követő péntektől kezdve nagypéntekig bezárólag minden pénteken d. u. 5 órakor szentbeszéd utána keresztúti ájtattosság.

Uj élelmiszer hatósági árjegyzék készült

Hirdetmény. Az 1942. évi november hó 2-án kibocsátott élelmiszer hatósági árjegyzékben feltüntetett fogyasztói árakban júliusban bekövetkezett változások szükségesek voltak az új hatósági árjegyzék elkészítésére. Felhívja az elsőfokú iparhatóság az összes fűszer csemege, szatós és élelmiszer kereskedőket, hogy az új hatósági árjegyzék átvétele végett a Debreceni Fűszerkereskedők Egyesületének elnöknél, Radnai Márton fűszerkereskedő úrnál

Csapókerti u. 1. sz. alatt az új hatósági árjegyzéket vegyék át és gondoskodjanak arról, hogy hálathelyiségekben az új árjegyzék kifüggesztésük. Figyelmzetteti az elsőfokú iparhatóság fentebb említett kereskedőket, hogy az árjegyzék ki nem függesztése kihatást képez és az elsőfokú iparhatóság a kifüggesztés megtörténetét ellenőrizni fogja. Debrecen 1943. március hó 6. Elsőfokú iparhatóság.

A csapókerti állomás közelében kizuhant a robogó vonatból

B. Tóth Ferenc 63 éves tokaji csizmadiamester tegnap Debrecenbe utazott a klinikán betegesen fekvő felesége meglátogatására. A vonat késett és ez annyira izgatta B. Tóth Ferencet, hogy a folyosó ajtajára, közvetlenül a lépcsőhöz állt, hogy mielőbb kiszállhasson és a látogatási idő letelte előtt kikerkezhesen feleségéhez.

A csapókerti megálló közelében a kerekék egy dőccenésénél Tóth Ferenc kizuhant a kocsi-ból. Szerencsére nem a kerekék alá zuhant. Fején, hátán, karján és lábán szenvedett sérüléseket. A mentők kiszállították a sebészeti klinikára, ahol ápolás alá vették.

— A gör. kat. templomban délelőtt negyed 8 órakor reggeli istentisztelet, 8 órakor diák-mise, 9 órakor katonamise, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja, háromnegyed 12 órakor csendes szentmise, délután fél 4 órakor rózsafüzér-ájtattosság, 4 órakor vespérnye és szentségimádás böjti szentbeszédrel. Polyó hó 12-én, pénteken délután 6 órakor rózsafüzérájtattosság, fél 7 órakor böjti szentbeszéd és szentségimádás. Március 15-én az ünnepélyes szentmisét délelőtt 9 órakor tartjuk, melyre a hatóságok is hivatalosak.

— Az unitárius templomban március 7-én d. e. 10 órakor tartandó istentiszteleten szolgálat: Ferencz József lelkipásztor.

— Az evangélikus templomban vasárnap délelőtt 9 órakor a középiskolák ifjúság egyházi énekeztetése. Délelőtt 10 órakor és este 5 órakor isentisztelet. Prédikál dr. Pass László. Délelőtt 11 órakor evangélikus szórvány-istentisztelet Berettyóújfaluban Prédikál Németh Sándor.

— Istentiszteletek a baptista imaházban. A Szappanos utcai imaházban vasárnap délelőtt fél 9-től fél 10-ig imaóra, fél 10-től fél 11-ig prédikáció, 11-12-ig vasárnapi iskola. Délután 6-8-ig úrvacsoraosztás. Szerdán este 7-8-ig bibliára. Péntek este 7-8-ig imaóra.

— Úrvacsorai előkészület az Árpád-téri templomban. Márc. 14-iki úrvacsoraosztást megelőzőleg az Árpád-téri templomban hétfőtől kezdve szombati istentiszteleteket tartanak minden este 6 órai hangszóval. Az áhitatokat végzi: dr. Erdei Mihály, Erdei Károly, dr. Hegyaljai Kiss Géza és Nagy István testvérképzőintézet igazgatója.

* Orvosi hír. Dr. Rássó Vilmos rendelését Piac-utca 10. alatt újból megkezdte.

* Orvosi hír. Dr. Rugonfalvy Kiss István fogorvos rendelését áthelyezte Piac-u. 34. alá (Erdeyi szőnyegház).

* Kosztolányi Imre nyug. detektív magánnyomozó irodája Loránffy-utca 10.

* Vadászatra és utazásra kitűnően alkalmas garantáltan vízhatlan prima külföldi esőkabátok érkeztek olcsó árban. Kiss úridivat üzlet és úri szabóság Piac-utca 16. (Alföldi palota.)

A csapókerti állomás közelében kizuhant a robogó vonatból

sen feleségéhez. A csapókerti megálló közelében a kerekék egy dőccenésénél Tóth Ferenc kizuhant a kocsi-ból. Szerencsére nem a kerekék alá zuhant. Fején, hátán, karján és lábán szenvedett sérüléseket. A mentők kiszállították a sebészeti klinikára, ahol ápolás alá vették.

* „Textilin” szappan közelítési szelvényre minden szappan kereskedőnél beváltható. Kijelölt szappankereskedők még átvehetik utalványukat a Közellátási hivatalban. Jövő héten a női társadalmi egyesületek mosási bemutatót és próbát rendeznek s erről külön fogunk beszámolni.

— A nyilastelepi egyházak összefogása. Ma délután félhat órakor lesz a máv műhely dísztermében a nyilastelepi református és róm. kat. egyházak közös magyar-ünnepélye, melyen a két egyház vezetői lelkésze: P. Kiss Szaléz és Mezey Béla tartanak előadást, Telegdy József hittanhangoló szavaival és melodramát ad elő, az Egyetértés énekkara énekel, a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete kiküldöttéi táncszámokat mutatnak be. Hisszük, hogy az egyházak egymás megértését és összefogását célzó ünnepélyen városunk érdeklődői nagy számmal fognak résztvenni. — A belépésre jogosító műsor a helyszínen, vagy előzőleg az érdekeltek lelkészei hivatalaiban kapható.

— A Péterfia-utcai egyházi Női Köre csütörtökön, f. hó 11-én délután 5 órai kezdettel a Baltazár-teremben, Kálvin-tér 5. alatt teadélutánt tart, ahol Gera Katalin, az Országos Nép- és Családvédelmi Alap debreceni csoportjának vezetője tart előadást „Hősi magatartás a református nő életében” címen. Teajegy az összejevetel előtt a pénztárnál is kapható, a helyszínen 1 pengő 50 filléres árban.

— Letartóztatta a debreceni vizsgálóbíró tiltott műtét miatt özvegy Mészáros Györgyné debreceni asszonyt, aki ellen hasonló bűncselekmény miatt már volt eljárás. A nyomozás adatai szerint egy debreceni cseléd lány került özvegy Mészárosnéhez, aki pszichos műszereivel megfertőzte a leányt. A fiatal cseléd lány állapota életveszélyes, már kétszer alkalmaztak verátómlesztést, de az állapota nem javul. Özvegy Mészárosné a vizsgálóbíró előtt beismerő vallomást tett.

* A II. debreceni hadirokantsorsjáték sorsjegyei mind elkelelt. A húzás a HONSZ Székházban — a Kossuth-u. 43. sz. alatt — a sorsjegyen feltüntetett időben, március 10-én d. e. 9 órakor kezdődik. A húzás nyilvános és azon bárki résztvehet.

Amig On alszik

a Darnel dolgozik. Nyugodt alvást nem zavarja, mégis meghozza reggelre az anyag és fájdalomlan kiürülést. Kelleme: DARNEL hashajtó.

— Pétain tábornagról rózsát neveztek el. Az új rózsafajtát a természet megmutatta a marsallnak, aki jóváhagyta a névadást és saját kertjében is termeszteti az új rózsát.

— Száz hold nádas leégett a vasúti töltés mellett a vepördi határban. A tüzet a mozdony szikrája okozta.

— A mesteremlő egyházzsűz Leánykőre ma tartja második vetített képes előadását az új Dóci intézet (Kossuth-u.) II. emeleti fizikai tantermében. — Előadása kerül a budapesti Szépművészeti Múzeum régi képtárányak ismertetése. A hatalmas anyagból mintegy nyolcvan szebbnél szebb diapositiv kerül levetítésre a megfelelő szöveg kíséretében. Beléptéj semilyen formában nincsen. Adakozni a sebesült nővédek felsegítésére tetszés szerint lehet. Az előadás 4 órakor kezdődik.

— Gyermekgyilkosság gyanúja miatt indult eljárás Rácz Róza 27 éves józsi lakos ellen, aki tavaly szeptemberben a kertben egy ladióban elásta újszülött gyermekét. A holttestet a kert művelése során most március 4-én felszínre került. Dr. Nyerges Miklós vizsgálóbíró boncolást rendelt el, hogy a halál okát megállapítani tudják. Helyszíni vizsgálat tartását is elrendelte és szombaton Józsára utazott.

— Kevesen tudják, hogy nem Nobel Alfred találta fel a dinamitot, hanem csak tökéletesített egy régebbi találmányt Schell nevű bányavállalkozó használt bányájában a Somboró által felfedezett nitroglicerint. A robbanóolaj azonban használat közben szétfolyt a kőzeteken és sok bajt okozott. Schell ezért kemény papírhüvelybe murvát tett és azt itatta át nitroglicerinnel. Ez a módszer már jól bevált. Nobel megsemmisítette az új módszert és tovább módosította. A papírhüvelyek meglátására porrá tört kóvat használt és azt itatta nitroglicerinnel. Ez a változtatás szerezte Nobelnek a sok-sok milliót Nobelnek.

— Nem tudják megállapítani a méz baktériumölő anyagának összetételét. Már a régi korokban tudták, hogy a méznek gyógyítóhatása van és ezért alkalmazták is gyakran. Az újabb tudomány is megállapította a méz gyógyító hatását, mely abban nyilvánul meg, hogy megöli a baktériumot. Régen arra gondoltak, hogy a méz erős cukortartalma és erjesztő hatása a gyógyító. Egy német vegyész nemrégiben kimutatta, hogy nincs hatással a cukor és erjesztőható a baktériumölésre. Valami különös, ismeretlen anyag tartalmaz a mézben, melynek vegyi mivoltát még nem sikerült megállapítani. Ezt a különös anyagot a méhek a mézel együtt választják ki, valószínűleg a virárok nedvéből.

Meghívó

A Magyar Mérnök és Építész Eng. let debreceni osztályának 1943. március hó 21-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor (határozatképzés) esetén fenti napon d. e. 11 órakor) a Magyar Élet Pártköréi helyiségében (Arany Bika főbejárat felemelt) tartandó rendező közgyűlésre. Targyszorok: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. A számvizsgálóbizottság jelentése. 5. A számvizsgálóbizottság jelentése. 6. A számvizsgálóbizottság jelentése. 7. A számvizsgálóbizottság jelentése. 8. A számvizsgálóbizottság jelentése. 9. A számvizsgálóbizottság jelentése. 10. A számvizsgálóbizottság jelentése. 11. A számvizsgálóbizottság jelentése. 12. A számvizsgálóbizottság jelentése. 13. A számvizsgálóbizottság jelentése. 14. A számvizsgálóbizottság jelentése. 15. A számvizsgálóbizottság jelentése. 16. A számvizsgálóbizottság jelentése. 17. A számvizsgálóbizottság jelentése. 18. A számvizsgálóbizottság jelentése. 19. A számvizsgálóbizottság jelentése. 20. A számvizsgálóbizottság jelentése. 21. A számvizsgálóbizottság jelentése. 22. A számvizsgálóbizottság jelentése. 23. A számvizsgálóbizottság jelentése. 24. A számvizsgálóbizottság jelentése. 25. A számvizsgálóbizottság jelentése. 26. A számvizsgálóbizottság jelentése. 27. A számvizsgálóbizottság jelentése. 28. A számvizsgálóbizottság jelentése. 29. A számvizsgálóbizottság jelentése. 30. A számvizsgálóbizottság jelentése. 31. A számvizsgálóbizottság jelentése. 32. A számvizsgálóbizottság jelentése. 33. A számvizsgálóbizottság jelentése. 34. A számvizsgálóbizottság jelentése. 35. A számvizsgálóbizottság jelentése. 36. A számvizsgálóbizottság jelentése. 37. A számvizsgálóbizottság jelentése. 38. A számvizsgálóbizottság jelentése. 39. A számvizsgálóbizottság jelentése. 40. A számvizsgálóbizottság jelentése. 41. A számvizsgálóbizottság jelentése. 42. A számvizsgálóbizottság jelentése. 43. A számvizsgálóbizottság jelentése. 44. A számvizsgálóbizottság jelentése. 45. A számvizsgálóbizottság jelentése. 46. A számvizsgálóbizottság jelentése. 47. A számvizsgálóbizottság jelentése. 48. A számvizsgálóbizottság jelentése. 49. A számvizsgálóbizottság jelentése. 50. A számvizsgálóbizottság jelentése. 51. A számvizsgálóbizottság jelentése. 52. A számvizsgálóbizottság jelentése. 53. A számvizsgálóbizottság jelentése. 54. A számvizsgálóbizottság jelentése. 55. A számvizsgálóbizottság jelentése. 56. A számvizsgálóbizottság jelentése. 57. A számvizsgálóbizottság jelentése. 58. A számvizsgálóbizottság jelentése. 59. A számvizsgálóbizottság jelentése. 60. A számvizsgálóbizottság jelentése. 61. A számvizsgálóbizottság jelentése. 62. A számvizsgálóbizottság jelentése. 63. A számvizsgálóbizottság jelentése. 64. A számvizsgálóbizottság jelentése. 65. A számvizsgálóbizottság jelentése. 66. A számvizsgálóbizottság jelentése. 67. A számvizsgálóbizottság jelentése. 68. A számvizsgálóbizottság jelentése. 69. A számvizsgálóbizottság jelentése. 70. A számvizsgálóbizottság jelentése. 71. A számvizsgálóbizottság jelentése. 72. A számvizsgálóbizottság jelentése. 73. A számvizsgálóbizottság jelentése. 74. A számvizsgálóbizottság jelentése. 75. A számvizsgálóbizottság jelentése. 76. A számvizsgálóbizottság jelentése. 77. A számvizsgálóbizottság jelentése. 78. A számvizsgálóbizottság jelentése. 79. A számvizsgálóbizottság jelentése. 80. A számvizsgálóbizottság jelentése. 81. A számvizsgálóbizottság jelentése. 82. A számvizsgálóbizottság jelentése. 83. A számvizsgálóbizottság jelentése. 84. A számvizsgálóbizottság jelentése. 85. A számvizsgálóbizottság jelentése. 86. A számvizsgálóbizottság jelentése. 87. A számvizsgálóbizottság jelentése. 88. A számvizsgálóbizottság jelentése. 89. A számvizsgálóbizottság jelentése. 90. A számvizsgálóbizottság jelentése. 91. A számvizsgálóbizottság jelentése. 92. A számvizsgálóbizottság jelentése. 93. A számvizsgálóbizottság jelentése. 94. A számvizsgálóbizottság jelentése. 95. A számvizsgálóbizottság jelentése. 96. A számvizsgálóbizottság jelentése. 97. A számvizsgálóbizottság jelentése. 98. A számvizsgálóbizottság jelentése. 99. A számvizsgálóbizottság jelentése. 100. A számvizsgálóbizottság jelentése.

Palackozott
FAJBOROK
és pezsgők viszonteladók-
nak már 5 litertől. Kapható
Deák Jenő
bor- és csemegekereskedőné.
Bethlen utca 14.

Vásárlási alkalom
Csemegeárú, kávé,
tea-konzervek.
Szappan, főző szerek
háztartási cikkek.
Kapható:
Vértessy Ferenc
fűszer és csemege-
árú üzletében
Dégenfeld-tér 11. sz.
(vo. t. Király üzlet)

Papp nőidivatszalon fogalom!
Gyönyörű modelljei remek szabásúak.
Szent Anna u. 12. Városi bérház, üzlet. Telefon: 39-07.

SZOMBAT

Március 13.
BUDAPEST I.

- 6.40: Úton az otthon A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 7.10: Hírek Közlönyek. Reggeli zené.
1. Kesz. Antal: Égy éjszaka. Gásmenet Indok. (Mária Terézia 1. h. h. v. g. g.)
2. a) Edesanyám édesanyám!
b) Sárga csikó; c) Várad László; d) Putriba lakik a Sári 3. Frati; Kezringő. 4. Fegyverre — induló. 5. Budai Dóczy: Egy dalit keresek négyen. 6. Köcsér: Kedélyes pártások politikai intermezzo. 7. Karasch: A kélek Budha — keringő. 8. Balásy Árpád: Gyere velem a serdöbe. 9. Ováry József: Urbányi bánya induló. 10. Sándor Jenő Mire gondolt hadnagy úr — dal 11. Lanner: Udvari báli táncok — keringő. 12. Cardillo: Catari — dal 13. Jary: Dal az Asszonyzsv c. filmből. 14. Borska: Kolozsvári induló (Hungari János 9. h. v. g.)
15. Hír: Gyalogzred zenekara, vez. Pricasay Ferenc. 16. Bixio: Keringő. 17. Yoshitomo: A haragok templomában. 17. Dankó: Battonyára befutott a gyorsvonat; b) Kérges a tenyerem. 18. Pricasay Richárd: A Mária Terézia h. v. g. g. gyalogzred indulója. (Mária Terézia 1. h. v. g. g.)
19. Hír: Rádiózenekar műsorából. 1. Stöiz Robert: Dunai álmok — keringő. 2. Lehár: Csipranyzerem — egyveleg. 3. Laurin Miklós: Ludas Matyi — Közművek. (Udvardy Tibor, Balásy Dolya, Békét Lajos, Dohos András, Vezényel: Majorossy Aladár. 4. Ernst Fischer: Joli Jöcker. 5. Gebhardt Rio: Sakk matt — Foxrott. 6. Budai Dóczy: Slowfox. 7. Losonczy Dezső: Pasodoble.
- 11:40: Nemzetközi vízelvezőszolgálat.
- 11:45: Ifjúsági Énekkarok. Közreműködik a Tomoriúti közegyi leány-népiskola. Vezényel: Kiss Izabella és az Olegyi utceni közegyi polgári leányiskola énekkara, vezényel: Bartha Ferencné. Zongorán kísér Nagyné Varrú Irma.
- 11:40: Mit készítenek kukoriciszószból? Irta Horváth Kátó (Felsőváros.) A közlétársasági minisztérium rádió-előadásorozata.
- 12:10: Hármasszó. Fohász. Himnusz.
- 12:40: A Mária Terézia 1. h. v. g. g. gyalogzred zenekara, Vezényel: Seregi Artúr. 1. Seregi Artúr: József nádor — induló. 2. Suppé: Könyvi lovaság — nyitány. 3. Sullivan: Részletek a Mikádó c. operettből. 4. Lehár: Dal és csárdás. 5. Seregi Artúr: Az én notám — magyar népdalegyveleg. 6. Fucsik: Kliszi-induló.
- Közben 12:40: Hírek
- 1:20: Időjelzők vízfélbeszélés.
- 1:30: „Honvédeknek búzánk”. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 2:10: Iniczky László szalonzenekara. 1. Schrammel: Bécsi kedély — keringő. 2. Albeniz: Tangó. 3. Bachmann: Fő a vidámság — polka. 4. Fehér István Budapesti dal. 5. Czibulka: Szerenád. 2:30: Hírek
- 2:45: Műsorismertetés.
- 3: Artyámszerepek, piaci árák, élelmiszerárak.
- 3:15: Operett- és filmzene. 1. Lehár: Luxemburgi erődja — részletek. 2. Huszka: Erzsébet — Részlet. 3. Raymond: Tóni és Rucioni — dal. 4. Mixió: Filmál. 5. Bücció: Slowfox. 6. Kreuder: Foxrott. 7. Horváth Jenő: Boronkav átvok — Most látom csak mennyire szeretlek. 8. Bergmann: Szerelm királynője — keringő. 9. Kata, Kitty Katinka.
- 4: A keresztény hazaszeretet. Madarász István dr. püspök előadása.
- 4:20: Hírek német, román, szlovák és ruszin nyelven.
- 4:45: Időjelzők hírek.
- 5: Honvédek notát kérnek. Közreműködik Tölgyessy Julia és Bihary József. Kísér Oláh Kálmán és Bihary József. Az összeállítás szövegét írta: Turehanyi István Elmondja: Tolnay Klári.
- 5:50: Kolozsvári jutalomjáték. Negyedik felvonás. Ráthonyi János előadása.
- 6:15: Saint—Saens: Phötton — szimfonikus költemény. (Conservatoire zenekar, vez. Coppola).
- 6:25: Hangképek innen — onnan.
- 6:50: Hírek
- 7:05: Díszszemele a Vöröskereszt 1900-ban. Vitéz Barkó István nyugállományú vezérőrnagy előadása. Közreműködik a Mária Terézia 1. h. v. g. g. gyalogzred zenekara. Vezényel: Seregi Artúr.
- 7:55: Tréfás hangképek. 1. Schmidre: Holladriofox — intermezzo. 2. Rossini: a Tell Vilmos című dalmű nyitányának humoros feldolgozása. 3. Eisenmann Mihály: Leány a talpán — Szegény ártatlan kislány. 4. Fényes Szabolcs: A nevét ember.
- 8:10: Akielt mindig szívesen hallgatunk. Török Ferenc cseregyese.
- 8:20: Filmzene a 25 éves jubileumát ünneplő UFA műsorából. Közreműködik: Kelly Anna Weygand Tibor, a Rádiózenekar Bertha István vezényletével.
- 8:25: Huszadik század. Baló Elemér az Ady-nemzedék költőinek verséből ad elő.
- 9:40: Hírek. Loversenyeredmények.
- 10:15: Horváth Dudas József cigányzenekara muzsikál. Solti Károly énekel a Szeiffert-kávéházban. Fráter dalok halála évfordulóján. Fráter Loránd: Tele van a város akafavánál (Szabolcska Mihály verse). Ósti rózsa (Czobel Minka verse). Hivlak akkor is, ha nem jössz; Ott ahol a Maros vize messze földön kanyarog; Fráter Béla: Szomorú a nyárfárdó; Mit susog a fészrakád; A fonóba szól a nota; Fráter László: Száz szál gyertya.
- 11: Tánczene.
- 11:45: Hírek.

VASARNAP

Március 14.
BUDAPEST I.

- 7:30: Fohász. Szózat. Reggeli zene. 1. Keller Béla: Vigiláték nyitány. 2. Huszka: Bujdokolva járok 3. Dóczy: Lengyel László játék. 4. Losonczy Dezső: Székely havasokban. 5. Székács Aladár: Filomébe cseng egy dal. 6. Sarante: Cigányosan. 7. Tegyazy László: Ha szívedbe zárnál. 8. Ivanovic: Kis esonakom a Dunán lengedez. 9. Csermák—Kodály: Dísz-palotás.
- 8:15: Hírek.
- 8:30: Öszinte beszélő.
- 8:35: Szórakoztató zene. 1. Poldini: Várdóza — nyitány. 2. Liszt: XII. magyar rapszófia. 3. Kacsóh: Adrián a Rákóczi c. daljátékból. 4. Bizet — Hubay: Carmen — fantázia. 5. Friderici: Baráti kör. 6. Lassus: Viszhang. 7. Beriot: Táncélet.
- 10: Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Iget hirdet Ravasz László dr. püspök.
- 11:15: Egyházi ének és szenteszéd a Szent Domonkos-rendi plébániatemplomból. A szenteszédet mise előtt Szunyogh Xavér Ferenc benécs tanár mondja. Énekel a templom énekkara Béni Fülöp vezetésével.
- 12:15: Levente-műsor. 1. Kossuth-induló. 2. Petőfi: Talpra magyar! Elmondja egy levente. 3. Unepi beszéd. Elmondja egy levente. 4. Bercsy Béni: Klapka induló. 5. Petőfi versek. Előadja egy levente és egy leventeleány. 6. 48-as menetelő. Előadja a Nagykovácsi Úzhatás leventénekkara. Vezényel: Farkas Ernő. 7. Március 15-e. Borsodly Károly előadása. 8. Müller József: Gróf Batthyány-induló.
- 12:55: Rádiózenekar. Vezényel: Bertha István. 1. Adams: Ha én király volnék — nyitány. 2. Neagó Murcia — bolero. 3. Siede: Farsangi keringő. 4. Fehér István: Kuba — spanyol foxrott. 5. Szűcs János: Páros virágok — blues. 6. Billi: Örödszerencse. 7. Delibes: Lakmé — hindu balett. 8. Pachernegg: Keringő. 9. Lóssas: Tansó bolero.
- 1:45: Időjelzők hírek vízfélbeszélés.
- 2: Művészelemek.
- 3: Az Országos Mezőgazdasági kiállításról. Irta: Farkas Ferenc előadása. A földművelésügyi minisztérium rádió-előadásorozata.
- 3:45: Katona-induló és katonadalok. Előadja a Budapesti honvéd őrszülői zenekara Pongrácz Géza vezényletével. Közreműködik a 11 honvéd helyőrségi körhöz igazgatásúgi századának énekkara. Holcsey Ákos vezényletével. 1. Müller József: Daljanich-induló. 2. Vitéz Náray Antal: Csatadal. 3. Müller József: Isaszegi induló. 4. Müller József: Pest-i catarok indulója. 5. Pongrácz Géza feldolgozása. 1948—49-i szabadságharc katonadalai. 6. Márk Béla: Harca fel — induló. 7. Belső István — induló. 9. Katonaművek. 10. Eranz Károly: Gyergyó Ártúr — induló. 11. Pongrácz Géza feldolgozása: Dalok szárnyán Ho-hy Miklós. 12. Farkas Dezső: Vitéz — induló. 13. Pongrácz Géza: Honvéd menetelő.
- 4:30: Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
- 5: Akielt mindig szívesen hallgatunk. Vizváry Mária cseregyese.
- 5:10: Mindenből mindenkinél. Közreműködik: Farkas Ilonka, Kulesár Irma és Szecsei Ernő. Kísér a Rádiózenekar Fridl Frigyes vezényletével.
- 7:05: Hangképek a vasárnapi sportjóról. Bezdő Pluhár István és Legényei József dr.
- 7:25: Orly tánczenekar játszik a Vörösmalomból.
- 8: Márciusi éregek. Zilahy Lajos előadása.
- 8:20: Magyar nóták. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál. Mindenestén István énekel a Spolnich-kávéházban. Dalok: Népdalok. Kúna a pusztán; Túl a Tiszán; Balásy Árpád: Szeretnék május éjszakáján; Teghze Gerber Miklós: Hei-pici, Akom Lajos: Csak egy sárga rózsa; Népdal: A cistéri hegyek alatt; Morvay Károly: Valahol egy kis faluban; Hevesi József: Paprika ső; Népdal: Érik a, hajlik a; Kiss-Angyal Ernő: A kaszárnya udvarán.
- 8:50: Aranyfőző bálvány. Pápay Klára Móra c. énekes verséből olvas fel.
- 9:15: Zenekari művek. 1. Grieg: Peer Gynt — II. szvit. 2. Liszt: IX. rapszófia.
- 9:40: Hírek sport é. lóversenyeredmények.
- 10:15: Pia Carmirelli hegedül a magyar-olasz művészcsere keretében. 1. Vivaldi: Szonáta. 2. Casella: Noiturno. tarantella. 3. Paganini: XX. Capriccio.
- 10:35: Táncszámok zongorán.
- 11: Csárdások. 1. Keller Béla—Adorján Sándor: Csendül a nota. 2. Adócsy Béla: Hullámzik a Balaton. 3. a) Szerdahely János: Szemet vettem rád egy legény; Répa, répa, sárgarépa. 4. Teghze-Berger Miklós—Sondy István: Gyalogút, kosztól. 5. Erdélyi Mihály: Vedd le a kalapot a honvéd előt.
- 11:45: Hírek.

BUDAPEST II.

- 10: Mindenből egy keveset.
- 11:15: Pertis Jenő és cigányzenekara muzsikál.
- 12-15: Kamarazene
- 3-4:5: Filmzene.
- 4: A Szekesfővárosi Zenekar hangversenyének közvetítése a pesti Vigadó nagyszínházából. Vezényel: Csilléry Béla. Közreműködik Ifj. Váczy Károly (zongora), 1. Hóndel: Concerto grosso. 2. Csizik: Zongoraverseny. 3. Theodor cBurger: Legenda. 4. Beethoven: VII. szimfónia.
- 6-9: Hatalom Közvetítés a Nemzeti Színházról. Végezmenők három felvonásban. Irta és rendezi Galamb Sándor. — Személyek: Pótzay Károly —Léhotay Árpád; Irén, felesége —Berky Lili; Ester, leánya —Mészáros Agi; Nagy Mihály — Kovács Károly; Márta felesége — P. Füzes Anna; Ulászló fia — Ungvári László; Ugoceai Alajos, titkára — Abonyi Géza; Tattay Géza — Apáthy Imre Matild, felesége —Bornemiza Éva; Havas Kálmán, unokatestgya — Matányi Antal; Vigh Benő, unokatestgya —László Gida János, inas Nagykezdál —Tassi András; Julcsa szobalány Pótzaykánál —Márkus Tamara.

ASSZONYOKNAK

HETI ÉTREND.

Hétfő, Ebéd: Kőménymagos leves, marhahús szósóban, — burgonyagombóccal. — Vacsora: Kávé vajaskenyér, jam. Kedd, Ebéd: Sóska-leves, rakott burgonya, alma. — Vacsora: Félvágott, kolbász, szalonna. Szerda, Ebéd: Paradicsomleves fonatos, gyümölcsleves. — Vacsora: Májpástétom, tea. Csütörtök, Ebéd: tarhonya-leves burkos töltött káposztával, alma. Vacsora: Tormás virsli. Péntek, Ebéd: Kaszásleves, s pogácsa. Szombat, Ebéd: Áttört bab-leves csipetkével, borjúpörkölt, rizzsel és uborkával. — Vacsora: Rántott borjúszület burgonyasalátával. Vasárnap, Ebéd: Ragu leves, sült csirke, kóristással, almakompóttal, pozsonyi kifli, narancs. — Vacsora: Töltött tojás, tészta.

ÉTELEIRÁSOK

Tűdős rizsleves. Adagolás 1 személyre: 25 gramm borjútidő, 5 gr rizs, rántáshoz 3 gr zsir 5 gr liszt, 2 gr hagyma.

A tödőt bő vízben felforraltva szűrjük le. Tegyük másik sós forró vízbe a főzzük meg puhára. A levét rántjuk be piroz, hagymás, zöld petrezselymes rántással. Aztán kicsi borsot adva hozzá tegyük be az ezariat megbárdolt tödőt és főzzük meg a lében a rizs. Tálaláskor tejszint, vagy tejtejt önsünk bele.

Töltött paprika májjal és szivvel. Adagolás: 8 darab paprika, 80 deka paradicsom, 15 deka máj, 15 deka szív és tödő, 8 deka rizs, 2 deka zsir, 2 deciliter tejfel, 5 deka liszt, 2 darab nyers tojás, 2 deka cukor, só.

A máját, tödőt, szivét nyersen ledaráljuk, majd a zsiron megpároljuk. Hozáadjuk a nyers tojáshat. Összekeverjük és megtöltjük vele a paprikát. A megtöltött paprikát lábasba rakjuk és csak annyi vízzel öntjük fel, hogy ellepje, sóval, cukorral — iszítjük és punara főzzük. Ha puha, a tejből, tejfelből és lisztből habarást készitünk felfőzzük, hozzáadjuk a paradicsomot. — Azonnal tálaljuk.

Hamis karaj. (Feltétnék). Adagolás: negyedikő burgonya, 20 deka liszt, bors, zsemlyemorzsia, vagy 5 deka liszt, 5 deka zsir a kisítéshez.

A megtisztított burgonyát nyersen lereszseljük, hozzáadjuk a lisztet, borsot, vagy borsfűvet, sót és jól összedolgozzuk. Majd karaj formára szaggatjuk és forró zsirban kisütjük.

Kelgulyás. Adagolás: 1 kg. kelkáposztá, 40 deka marhahús, (máj, vagy tödő is nagyon jó helyette), 2 dkg. zsir, 1 nagy hagyma, só, paprika, bors, fél kilo burgonya kőménymag.

A húst pörköltnek készitjük. Fél fővésben hozzáadjuk a leforrázott és vékony szeletekre vágott kelkáposztát. Sőt paprikát kőménymagot teszünk bele. A burgonyát felkarikázva akkor tegyük bele amikor a kelkáposztá már megfőtt.

Halpogácsa. Adagolás: fél kilo apró hal 1 zsemlye vagy annak megfelelő kenyér 1 darab tojás 2 deka griz, 2 deciliter víz, só, 5 deka liszt, 10 deka zsir.

A halat megtisztitjuk egészben, 2 deciliter vízben főzzük. Húsát a szálkáról villával lereszedjük. Összekeverjük zsemlyével, vagy kenyérral, tojással. A hal levetben megfőzzük a grizt. Hozáadjuk az összeállított anyaghoz, megsózzuk. Lisztben megforgatva hosszúka szeletekre formáljuk, zsirban kisütjük.

Csodakifli. Adagolás: fél kilo liszt, 2 deka élesztő, 10 deka vaj, vagy zsir, 10 deka cukor, vanília, só, sütőpor, tejfel (tetszés szerint).

A lisztet sütőporral elkeverjük. Az élesztőt kevés cukros tejben megkelesztjük. Minden hozzávalót a tejjel együtt könnyű tészta vá gyúrunk. Késők vékonyságra nyugtjuk A tőteléket ceruza vastagságban végig rakjuk, felhatjuk, kicsit megnyomkodjuk, elvágjuk, 8—10 centiméteres hosszú darabokra. Kifliket formálunk, halványra sütjük.

Töltelék: 15 deka bab, 5 deka mogyoró, 15 deka cukor, rum. A babot félíg megfőzzük, áttörjük mogyoróval, vagy dióval, 15 deka cukorral, rummal iszítjük.

GOLYÓZNAK

Nem utolsó játék a lyukraját szás szem. Alapművelet: ásumk egy lyukat. Mesterjátékok olyan kis lyukat ásnak, amelybe éppen csak egy-két golyó belefér. E sorok írójá viszont csak „kásá—lyukra tudott játszani, — amelyeket messziről is bele lehetett gurítani és célra szabványosan begörbített középső ujj felső izével, mely mindegyik műveletet folyttán kellőképpen bepészkolódott.

„Koc-bátsó” és „koc-kivisz” műszavak jutnak eszünkbe ennél a játéknál. Az elsőt kapcsolatban kellemetlenek az emlékek, amennyiben mindig golyóvesztéssel kapcsolatosak voltak. — Hiába közelítette meg az ember golyóval a lyukat, a gonosz és kaján ellenfélnek jogában állott, ha igen közel jutottak a golyók, kettőt belőlük egymás mögé állítani és megkövetelni, hogy úgy juttassuk be a másodikkat, hogy az első túhaladjon a koccsán következtében a lyukon. A másikat egy aranygázaságot foglal megjegyezhető romába: ha koccsant két golyó, ki kellett őket vinni és újra lökn...

A legszebb emlékek mégis az ütőgolyóhoz fűznek mindenkit. A gyermeki boldogság legnagyobbika volt, ha az ember egy szép üveg ütőgolyót szerezhettek, amelyben piros, kék, sárga és zöld spirális erek csavarodtak, vagy ha sajátjának mondhattott az ember egy elefántcsontgolyót, amely persze nem elefántcsontból volt, hanem valami másból, de mindenesetre akkorakat ugrot a szó legszorosabb értelmében mint egy ház, ha az ember a földhöz vágta. Mily élvezet volt ezekkel, vagy az „ezüstgolyókai”, amelyek szintén csak vashöz voltak, de féltő szeretett folyttan ezüstös-fehérre tisztítottak, útni hatról-kettőt, vagy háromról egyet. Ezeket már nem magyarázzuk meg, mit jelentenek, hadd maradjon nekünk is titkok között titkok, akik an-nakidején lelkesen és reménytelenül golyóztunk és hosszú évek alatt sok pengőnyi golyót golyóztunk át piszkosabb és szégyenesebb sorsú, de a golyózáshoz szülőlt örököségként valami bámulatos tehetséget mutató pajtásaink zsebébe...

Smerjük meg városunkat

Kölcsey-utca

A Himnusz nagynevű szerzője. Egykori debreceni diák, aki a vén kollégium tövében vonult vissza kora ifjúságában, hogy minél többet és alaposabban tudjon teremteni, ha egyszer kikerül az életbe. Nagy volt mint költő, nemzeti imádságunk szerzője, nagy volt, mint szónok és jeles, mint kritikus, akinek igen nagy érdemei vannak a kifejldő új magyar nyelv és irodalom megeremtetése körül.

A szomszéd vármegyében, Középszonok vármegyében született Szodémeter községben. — Sajnos, mint hírlki, egykori szülőháza igen elhanyagolt állapotban talán talán nem is magyar kézen van már. Ősi nemes család sarjaként 1790 aug. 8-án látta meg a napvilágot. — Meghalt a szatmármegyei Csekén 1838-ban. Korán árvaságra jutott, így a debreceni Kollégiumba került és a Hüvelyes-utca sarkán álló régi ház homlokára helyeztet emléktábla hirdeti, hogy itt tanult elvonult fél-szeg, visszahúzódó gyermekként. Kora ifjúságában himlőben vesztette el egyik szemvilágát. Első műveit már 1803-ban írta. Költőnek indult, de megtanult franciául, németül, mert eredetiben akarta olvasni a külföldi nagyok műveit. 1809-ben Pestre ment jogot tanulni s ekkor került levelezési viszonyba Kazinczyval, aki nagy hatással volt a fogékony ifjú fejlődésére. Az árkádiái pörben Kazinczy mellé állott, majd csaknem teljesen az irodalomnak szentelte életét. Biharban. Almsód községben levő hírtokrára vonult gazdálkodni, valóban azért, hogy egészen az

